

ISSN 1899-2064

Dialogi Biblioteczne

**BIULETYN PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ
IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH**

2012, nr 1(9)

Śląskie.
Pozytywna energia

Adres redakcji: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy
ul. kard. S. Wyszyńskiego 7
40-132 Katowice
tel. (32) 258-38-38

e-mail: dialogi.biblioteczne@pbw.katowice.pl

Internet: www.pbw.katowice.pl

Wydawca: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. J. Lompy w Katowicach

Zespół redakcyjny: Anna Marcol – redaktor naczelny;
Urszula Jankowska – zastępca redaktora naczelnego;
Anna Musiał – redaktor techniczny;
Barbara Michałek – korekta

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	4
Z ŻYCIA BIBLIOTEKI	
Barbara Czechowicz „Mobilna edukacja w XXI wieku”. Relacja z konferencji	5
Anna Marcol, Urszula Jankowska Zajęcia komputerowe z wykorzystaniem programu Hot Potatoes w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach	8
Magdalena Durlęta Będzińska 60-latka. Jubileusz Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach – Filii w Będzinie	10
Edyta Drabek Zajęcia biblioterapeutyczne dla sześciolatków, zrealizowane w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach – Filii w Chorzowie	16
PLACÓWKI OŚWIATOWE W REGIONIE	
Gabriela Bonk Biblioteka Zespołu Szkół Urszulańskich w Rybniku	18
Z BIBLIOTEKARSKIEJ PÓŁKI	
Małgorzata Czub Prezentacja kursów e-learningowych udostępnionych przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Bielsku-Białej	22
Katarzyna Lis, Joanna Zganiacz Baśń i jej obecne znaczenie. Próba analizy na podstawie programu zajęć cyklicznych „Zaczarowany świat baśni”	27
Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA I BIBLIOTEKARZA	
Scenariusz mini-gry miejskiej „Na tropie szajki” (oprac. Katarzyna Drogoś, Urszula Jankowska, Małgorzata Ochlust, Ewa Piątek)	30
Krzyżówka „Czyje to słowa?” (oprac. Gabriela Bonk)	36
Julia Kokot Nauczyciel w oczach uczniów	39
Janusz Korczak . Zestawienie bibliograficzne w wyborze (oprac. Katarzyna Herich)	41
REGIONALIA	
„Zawsze staram się propagować piękno naszej gwary”. Z Panem Leszkiem Jęczmykiem – Ślązakiem Roku 2006 rozmawia Anna Marcol	49
BIBLIOTEKA POLECA	
Nowości w naszych zbiorach (oprac. Anna Marcol)	53

OD REDAKCJI

Drodzy Czytelnicy!

Czerwcowy numer „Dialogów Bibliotecznych” podsumowuje działania podejmowane przez nauczycieli bibliotekarzy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy i jej filii w drugim półroczu roku szkolnego 2011/2012. Jego redakcja zbiegła się z organizacją konferencji *Mobilna edukacja w XXI wieku*, obchodami Tygodnia Bibliotek 2012, tego-rocznymi rocznicami i jubileuszami oraz realizacją wielu inicjatyw związanych ze współpracą z szeroko pojętym środowiskiem bibliotekarskim i oświatowym. Wybrane przedsięwzięcia relacjonujemy na łamach czasopisma.

Zachęcamy również do zapoznania się z wywiadem, którego udzielił naszej redakcji Pan Leszek Jęczmyk, laureat konkursu „Po naszymu, czyli po śląsku” z 2006 roku oraz lektury tekstów napisanych przez autorów-gości, Panią Gabrieleę Bonk z Biblioteki Zespołu Szkół Urszulańskich w Rybniku oraz Panią Małgorzatę Czub z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej. W artykułach opisały działania podejmowane na terenie swoich placówek, które mogą stać się dla Państwa inspiracją.

Na łamach „Dialogów” publikujemy także materiały pomocne w codziennym warsztacie pracy nauczyciela bibliotekarza. Tym razem proponujemy Państwu scenariusz mini-gry miejskiej, zorganizowanej na terenie katowickiej PBW w ramach obchodów Tygodnia Bibliotek 2012, krzyżówkę sprawdzającą znajomość znanych myśli, maksym i sentencji, ankietę *Nauczyciel w oczach uczniów* oraz zestawienie bibliograficzne, przygotowane z okazji obchodów Roku Korczakowskiego 2012. Polecamy ponadto wybrane nowości wydawnicze z zakresu bibliotekarstwa i social media marketingu, które wzbogaciły zbiory naszej biblioteki.

Życząc Państwu udanego letniego wypoczynku, zapraszamy do przedwakacyjnej lektury!

Redakcja

INFORMACJE DLA AUTORÓW

Redakcja przyjmuje do druku materiały o treści popularnonaukowej, związane z pracą dydaktyczną nauczycieli bibliotekarzy, które są wynikiem oryginalnej twórczości, nie naruszają praw osób trzecich i nie zostały wcześniej opublikowane lub skierowane do druku.

Objętość tekstu do 4 stron maszynopisu A5, czcionka Times New Roman 10 pkt., odstęp 1 pkt. Do tekstu Autor powinien dołączyć krótką notatkę o sobie, adres do korespondencji, adres e-mail.

Zastrzegamy sobie prawo do skracania i redagowania tekstów. Nie zamówionych materiałów Redakcja nie zwraca.

Poglądy zawarte w artykułach są osobistymi przekonaniem Autorów i nie zawsze pokrywają się z opiniami Redakcji.

Z ŻYCIA BIBLIOTEKI**Barbara Czechowicz***Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach***MOBILNA EDUKACJA W XXI WIEKU
RELACJA Z KONFERENCJI**

20 marca 2012 roku odbyła się konferencja *Mobilna edukacja w XXI wieku*, zorganizowana przez Sekcję Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, serwis internetowy SBP *Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna*, czasopismo *Uczę Nowocześnie* oraz Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. J. Lompy w Katowicach. Miejszem obrad konferencji była aula Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach. Konferencja była wpisana w cykl regionalnych spotkań w dziesięciu bibliotekach pedagogicznych w Polsce poświęconych roli technologii mobilnej w edukacji, prezentacji ciekawych rozwiązań zastosowania technologii, z uwzględnieniem realizacji projektów edukacyjnych, a także organizacji i redagowaniu treści w witrynach internetowych szkół i bibliotek. Skierowana była do bibliotekarzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych, nauczycieli różnych przedmiotów, dyrektorów szkół i bibliotek oraz przedstawicieli organów prowadzących i nadzorujących placówki oświatowe.

Po powitaniu gości przez dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach, mgr Marię Grabowską, głos zabrał mgr Janusz Wierzbicki, wykładowca z Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie, który poprowadził całość konferencji.

Wprowadzenie gości w tematykę konferencji rozpoczął od przytoczenia znanej wypowiedzi amerykańskiego inżyniera, założyciela – w latach 50-tych – firmy Digital Equipment Corporation, współpracownika Massachusetts Institute of Technology Lincoln Laboratory, przy projekcie pierwszego komputera TX-2, Kenneth`a Olsena: *There is no reason for any individual to have a computer in his home* – „Nie ma żadnego powodu, aby ktokolwiek posiadał komputer w swoim domu”.

Dziś jednak jest całkiem inaczej, niż przewidywał inżynier Olsen. Komputer jest obecny we wszystkich sferach życia społecznego. Także w edukacji, która wchodzi w erę mobilności. Zastanawiając się nad definicją mobilnej edukacji prelegent zwrócił uwagę, że „mobilność” oznacza ruchliwość, zdolność do zmiany miejsca, łatwość przystosowania się do zmian, elastyczność, a więc współczesna edukacja ma przygotować człowieka do elastyczności, umiejętności zmiany miejsca i warunków, do mobilności w pracy zawodowej. Z tego wynika, że treści i sposób nauczania muszą przygotować młodego człowieka do uczenia się gdziekolwiek i kiedykolwiek,

czyli przez całe życie. Uczyć mobilnie oznacza uczyć współcześnie, czyli z wykorzystaniem współczesnych narzędzi i usług: używając współczesnego języka, wykorzystując Internet i jego usługi (np. serwisy społecznościowe), ale także zachowując kanon, m.in. korzystając z biblioteki.

Obecnie uczeń poznaje świat przez komputer. Nie tylko czerpie z niego rozrywkę, ale także wykorzystuje do nauki. Piszze referaty, zadania, odbiera pocztę, sprawdza swoje wyniki, porozumiewa się z innymi. Poza komputerem używa telefonu komórkowego, iPod'a, iPhone'a, multimediiów, odtwarzaczy mp3 i mp4. Jest w „chmurze”. Współczesny nauczyciel, jeśli chce aktywizować ucznia, musi wykorzystywać te same narzędzia. Szkoła nie powinna zakazywać używania na swoim terenie wspomnianych urządzeń, lecz umiejętnie sterować tym korzystaniem, nauczyć kultury zachowania się na terenie szkoły, zwłaszcza podczas lekcji.

Skoro mówimy o dostosowaniu edukacji do czasów i odbiorców, to, co to oznacza dla bibliotek? Zadając to pytanie trzeba się zastanowić, jaki jest dzisiejszy czytelnik i jakie jest jego wyobrażenie biblioteki? Otóż po pierwsze trzeba przekonać czytelnika, że biblioteka to nie jest skansen. Można wykorzystać takie pomysły na uatrakcyjnienie biblioteki, jak:

- zakup e-książek, e-czasopism (z e-książek i e-czasopism uczeń może korzystać w różnych miejscach, nie tylko w swojej bibliotece),
- zastosowanie współczesnych narzędzi do komunikowania się z czytelnikami (ciekawie zredagowana strona WWW, serwisy społecznościowe, blogi) w celu poznania oczekiwań czytelnika względem biblioteki, projektowania usług biblioteki oraz w celu zachęcania czytelnika do korzystania z biblioteki.

Media elektroniczne są dzisiaj bardzo ważne w usługach bibliotecznych, ponieważ są dla młodego człowieka ciekawsze niż drukowane.

Po przerwie mgr Janusz Wierzbicki rozpoczął omawianie zasad konstruowania strony WWW tak, aby zachęcała ona czytelnika do korzystania z biblioteki. Najważniejsze jest określenie celów szczegółowych, jakie chcemy osiągnąć poprzez naszą stronę internetową. Mogą to być:

- stworzenie pozytywnego wizerunku biblioteki,
- uatrakcyjnienie usług bibliotecznych,
- szybkie docieranie z informacjami do czytelnika,
- komunikacja z czytelnikiem,
- zwiększenie liczby czytelników odwiedzających bibliotekę.

Aby to osiągnąć, na stronie internetowej należy zaplanować takie treści, jak:

- aktualności,
- galeria nowości w bibliotece,
- oferta usług (warsztaty, konkursy, wystawy itd.),
- forum (wymiana myśli nauczycieli, uczniów),
- osiągnięcia,
- galerie zdjęć z imprez,
- twórczość uczniów,

- odsyłacze do innych bibliotek.

Całość tych działań musi być dostosowana do oczekiwań czytelnika. Trzeba na bieżąco odpowiadać na jego pytania i prośby, reagować na jego wypowiedzi. Komunikacja nie może być zaniedbana, odłożona na później. Z tej komunikacji możemy wyciągnąć bardzo ważne dane do opisu naszego potencjalnego klienta, np. kim jest z zawodu, w czym się doksztalca, w jakim jest wieku, jak spędza wolny czas. Mając obraz naszego klienta musimy tak zaprojektować naszą stronę WWW, aby ten klient stał się naszym stałym czytelnikiem. Jest 6 zabójczych „czy”, na które musimy odpowiedzieć, planując stronę internetową biblioteki:

- Czy to, co chcemy opublikować w naszym serwisie internetowym, kogośkolwiek obchodzi?
- Czy to jest interesujące?
- Czy to jest kompletne, tj. poprawne językowo, merytorycznie, edukacyjnie?
- Czy to jest treściwe?
- Czy to przyciąga uwagę czytającego?
- Czy da się coś z tego zapamiętać?

Dobrze zaprojektowana strona internetowa to strona intuicyjna, to znaczy z perfekcyjnie zaplanowanymi stałymi elementami, jak np. menu, okienka wyszukiwania, kategorie oraz prosta i szybka. To także strona użyteczna dla klienta, zapamiętywalna, stale aktualizowana, podpisana przez autorów, dopasowana do celu, jaki chcemy osiągnąć.

W dalszej części konferencji wystąpił przedstawiciel sponsora, firmy ProgMan – Systemy Zarządzania Oświatą, który zaprezentował produkty – programy służące oświacie, takie, jak: dziennik elektroniczny, platformy edukacyjne, aplikacja nadzoru pedagogicznego, elektroniczna tablica ogłoszeń, program do kontroli prac egzaminacyjnych, program e-rada pedagogiczna.

Po kolejnej przerwie mgr Janusz Wierzbicki przedstawił kilka propozycji zastosowania w edukacji ciekawych rozwiązań technologii komputerowej. Mogą to być np. programy do obróbki filmów cyfrowych w zakresie udźwiękowiania czy montażu, multibooki obejmujące materiały dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć, wizualizery i tablety.

Na zakończenie konferencji rozlosowano 3 nagrody dla uczestników: bezpłatne prenumeraty czasopisma *Uczę Nowocześnie*.

Sponsorami konferencji były firmy: ProgMan Systemy Zarządzania Oświatą, Nowa Era, Epson, Microsoft Partners in Learning, AGRAF Systemy Interaktywne, Samsung oraz Vector Technika Biurowa.

*Mgr Barbara Czechowicz – nauczyciel bibliotekarz,
Czytelnia PBW w Katowicach.*

Anna Marcol, Urszula Jankowska

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

ZAJĘCIA KOMPUTEROWE Z WYKORZYSTANIEM PROGRAMU HOT POTATOES W PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTECE WOJEWÓDZKIEJ IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH

Nowoczesne źródła informacji oraz kontakt z komputerem są częścią „kulturowej” tożsamości najmłodszych użytkowników bibliotek. Już raport opublikowany w 2007 roku przez Gemius SA potwierdził, iż dzieci i młodzież w wieku 7-14 lat w ciągu miesiąca spędzają blisko 50 godzin przed komputerem, a co drugie dziecko-internauta korzysta z niego codziennie¹. W tym samym czasie, w ramach kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”, prowadzono badania wśród rodziców dzieci powyżej 3 lat. 72% ankietowanych deklaroowało, że ich pociechy używają komputera, grając w gry i przeszukując Internet².

Powyższe analizy dowodzą istnienia nowego typu czytelnika, z którym trzeba się komunikować za pośrednictwem znanych mu narzędzi. Współczesny młody człowiek wymaga również odmiennego podejścia w nauczaniu, dzięki któremu będzie potrafił przetworzyć docierające do niego informacje w wiedzę.

Ciekawe rozwiązania w tym zakresie proponuje firma Half-Baked Software Inc., producent programu Hot Potatoes, z którego w celach edukacyjnych można korzystać bezpłatnie. Program ten pozwala na opracowywanie interaktywnych ćwiczeń, wyświetlanych w przeglądarce internetowej (w trybie online lub offline). W skład pakietu wchodzi pięć podstawowych modułów, umożliwiających tworzenie różnego rodzaju zadań:

- JQuiz (testy, ankiety);
- JCross (krzyżówki);
- JMix (rozsypanki);
- JMatch (zadania polegające na przyporządkowywaniu elementów);
- JCloze (tworzenie tekstów z lukami).

Od 2011 roku pomoce dydaktyczne przygotowane w programie Hot Potatoes są wykorzystywane podczas zajęć prowadzonych w Pracowni Komputerowej Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach. Stało się to możliwe dzięki uczestnictwu dwóch nauczycieli bibliotekarzy w kilkutygodniowym szkoleniu e-learningowym, opracowanym przez Jadwigę Pawluk z Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej im. Karola Wojtyły w Elblągu. W programie kursu uwzględniono obsługę wszystkich aplikacji programu, a warunkiem jego zaliczenia było samodzielne przygotowanie przykładowych ćwiczeń. Opracowane materiały wykorzystano podczas zajęć komputerowych *Królewny, księżniczki, czarownice*, zrealizowanych w ramach obchodów Tygodnia Bibliotek 2011.

¹ Zob.: *Dzieci aktywne online* [on-line]. Dostępny w WWW: http://pliki.gemius.pl/Raporty/2007/Gemius_SA_Dzieci_aktywne_online.pdf [dostęp: 13.04.2012].

² Zob.: *Wyniki badań na temat czytania dzieciom* [on-line]. Dostępny w WWW: http://www.cpcd.pl/index.php?opcode=WYBIERZ_STRONE¶m1=157 [dostęp: 13.04.2012].

W zajęciach tych uczestniczyły uczennice klas I-III ze Szkoły Podstawowej nr 17 im. T. Kościuszki w Katowicach, które z zainteresowaniem rozwiązywały przygotowane zadania.

Uczniowie SP nr 17 (klasy I-III i IV-V) ponownie odwiedzili katowicką PBW podczas tegorocznych ferii. Uczestniczyli wówczas w zajęciach, zatytułowanych *W lodowym pałacu Królowej Śniegu*, których celem było powtórzenie wiadomości o baśni Hansa Christiana Andersena oraz doskonalenie umiejętności posługiwania się komputerem i czytania ze zrozumieniem. Po obejrzeniu fragmentu filmu dzieci przystąpiły do rozwiązywania ćwiczeń opracowanych w programie Hot Potatoes – quizu, krzyżówki i tekstu z lukami. Poziom zajęć dostosowano do możliwości poszczególnych grup wiekowych.

Podobne zajęcia, zatytułowane *W zimowej krainie baśni*, które odbyły się 23 lutego 2012 roku, przygotowano z myślą o uczniach klas IV Szkoły Podstawowej nr 36 im. K. K. Baczyńskiego w Katowicach. Uczniowie mieli okazję przypomnieć sobie wybrane baśnie, rozwiązując przygotowane ćwiczenia, opracowane w aplikacji JMatch i JCloze. Dopasowywali ich tytuły do odpowiednich postaci, a bohaterów łączyli z charakterystycznymi dla nich atrybutami. Uzupełniali również fragmenty tekstów z lukami (moduł JCloze), korzystając z przygotowanych podpowiedzi.

Interaktywne ćwiczenia, wzbogacone elementami graficznymi, zachęciły uczniów do samodzielnej pracy. Forma zadań nie sprawiła im żadnej trudności, gdyż, na co dzień stykają się z technologią informacyjno-komunikacyjną. Rozwiązywanie ćwiczeń w przeglądarce internetowej oraz bezpośrednie reakcje programu na udzielone odpowiedzi zwiększyły motywację i zaangażowanie u dzieci oraz zachęciły je do twórczego myślenia. Możliwości kreatora zainteresowały również nauczycieli, dla których zorganizowano zajęcia warsztatowe, w ramach obchodów Tygodnia Bibliotek 2012. Uczestnicy szkolenia mieli okazję zapoznać się z poszczególnymi modułami programu Hot Potatoes oraz samodzielnie wykonać przykładowe zadania, przydatne w pracy dydaktycznej.

*Dr Anna Marcol – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach.*

*Mgr Urszula Jankowska – nauczyciel bibliotekarz,
Wydział Opracowania Zbiorów PBW w Katowicach.*

Magdalena Durlęta

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Będzinie

BĘDZIŃSKA 60-LATKA
JUBILEUSZ PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ
IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH – FILII W BĘDZINIE

W roku 2012 przypada jubileusz 60-lecia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. J. Lompy w Katowicach – Filii w Będzinie. Historia będzińskiej biblioteki pedagogicznej jest ściśle związana ze środowiskiem oświatowym miasta i powiatu. Biblioteka nie ma formalnego aktu powołania, jednakże za oficjalny początek istnienia ówczesnej Powiatowej Biblioteki Pedagogicznej uważany jest rok 1952, kiedy to dokonano pierwszych wpisów do księgi inwentarzowej książek. Na podstawie dostępnej dokumentacji można stwierdzić, że księgozbiór biblioteki liczył wówczas 1472 woluminy. Zaczątek księgozbioru stanowiły pozycje pochodzące z darów osób prywatnych oraz różnych instytucji kulturalno-oświatowych. Pierwszą siedzibą placówki było pomieszczenie w Inspektoracie Szkolnym, znajdujące się w budynku Powiatowej Rady Narodowej w Będzinie. Następnie biblioteka dwukrotnie zmieniała lokalizację, by w roku 1982 zająć pomieszczenia w budynku dawnego Wydziału Oświaty w Będzinie, przy ulicy Małachowskiego 29. Ta korzystna lokalizacja trwa do dnia dzisiejszego.

Pracownicy

Wspominając historię będzińskiej księżnicy nie można pominąć pracowników, którzy przez lata swoją pracą i zaangażowaniem budowali pozytywny wizerunek biblioteki pedagogicznej w środowisku lokalnym. W ujęciu chronologicznym funkcję kierowników biblioteki pełniły kolejno: Regina Trząska, Halina Księżyk, Helena Bańczyk, Jadwiga Fijałkowska, Maria Hełczyńska, Grażyna Kaczmarek. W roku 2006 biblioteka przeszła znaczące zmiany kadrowe.

Pozyskała nowych pracowników, a funkcję kierownika filii objęła Magdalena Durlęta. Obecnie w PBW – Filii w Będzinie zatrudnionych jest czterech nauczycieli bibliotekarzy (łącznie na 3,5 etatu) i jeden pracownik obsługi. Wszyscy nauczyciele bibliotekarze posiadają studia wyższe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowo-technicznej oraz uprawnienia pedagogiczne. Pracownicy biblioteki stale doskonalą i podnoszą własne kwalifikacje uczestnicząc w różnorodnych szkoleniach, kursach i warsztatach metodycznych. Bibliotekarze, którzy ukończyli kursy doskonalące z biblioterapii i bajkoterapii, prowadzą zajęcia z biblioterapii wychowawczej z dziećmi i młodzieżą lokalnych szkół i placówek oświatowych. Wszyscy pracownicy są zaangażowani w popularyzację regionalizmu, prowadzą spotkania z ciekawymi ludźmi, wykłady i lekcje z edukacji regionalnej. Bibliotekarze organizują konkursy plastyczne, imprezy czytelnicze, spotkania „głośnego czytania” z przedszkolakami, konsultacje indywidualne z maturzystami, warsztaty metodyczne z bibliotekarzami szkolnymi i itp. Aktywnie uczestniczą w życiu kulturalno-

oświatowym miasta i powiatu będzińskiego promując pozytywny wizerunek biblioteki pedagogicznej w regionie.

Warsztat informacyjny

Przez lata charakter biblioteki pedagogicznej nie uległ zmianie, służyła ona zawsze nauczycielom, wychowawcom, pedagogom, studentom, czyli szeroko pojętej sferze oświatowej. Na przestrzeni kilkadziesiąt lat gromadzono książki i czasopisma, ze szczególnym uwzględnieniem literatury pedagogicznej, psychologicznej, nauk społecznych, literatury humanistycznej i popularnonaukowej. Na dzień dzisiejszy stan księgozbioru biblioteki wynosi 41210 woluminów. W czasie sześćdziesięcioletniej historii biblioteka opracowała bogaty i szeroki warsztat informacyjny, na który składają się katalogi główne (alfabetyczny i rzeczowy), katalog zbiorów multimedialnych, katalog czytelnicy, katalog *Zagłębian – Silesiana*, katalog scenariuszy szkolnych, kartoteka zagadnieniowa i inne katalogi pomocnicze. Obecnie priorytetem biblioteki jest komputeryzacja zbiorów. Od roku 2008 pracujemy nad utworzeniem katalogu on-line w systemie LIBRA 2000. W najbliższym czasie planujemy uruchomienie katalogu OPAC dla użytkowników na naszej stronie internetowej (www.bedzin.pbw.katowice.pl). Obecnie jest on dostępny na miejscu w naszej pracowni komputerowej.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym

W swej działalności biblioteka pedagogiczna koncentrowała się przez lata na współpracy z nauczycielami, osobami przygotowującymi się do zawodu nauczyciela, studentami, osobami podnoszącymi lub zmieniającymi swe kwalifikacje, a także z maturzystami. Badanie i zaspokajanie potrzeb informacyjnych lokalnego środowiska oświatowego na stałe wpisało się w działania naszej placówki. Przywołując działalność instrukcyjno-metodyczną biblioteki wymienić można: prowadzenie lekcji bibliotecznych, zajęć z edukacji czytelniczej i medialnej, lekcji z edukacji regionalnej, zajęć z biblioterapii wychowawczej, organizowanie konkursów plastycznych w ramach działającej w naszej placówce galerii *Będzińscy miniartyści*, organizowanie warsztatów metodycznych i szkoleń dla bibliotekarzy szkolnych, spotkań z ciekawymi ludźmi, współudział w miejskich konferencjach naukowych oraz udzielanie instruktażu indywidualnego.

Lekcje z edukacji czytelniczej i medialnej

Biblioteka pedagogiczna od początku swego istnienia prowadziła zajęcia z zakresu edukacji czytelniczej. Bogata oferta lekcji bibliotecznych obejmowała takie zagadnienia, jak historia książki i bibliotek, zasady korzystania z katalogów bibliotecznych, budowa książki i czasopisma, zainteresowania czytelnicze, zasady korzystania z wydawnictw informacyjnych itp. Obecne zmiany – związane z rozwojem społeczeństwa informacyjnego – wymusiły dostosowanie się bibliotek do bieżących problemów i potrzeb informacyjnych naszych użytkowników. W naszej ofercie lekcji bibliotecznych znalazły się takie tematy, jak: *Reklamowy zawrót głowy*, *Telewizja – wróg czy przyjaciel*, *Internet na co dzień?*, *Zagrożenia w sieci*, *Uzależnienia od środków masowego przekazu* itp. Osobną ofertę edukacyjną biblioteka opracowała dla uczniów klas maturalnych. Obejmuje ona lekcje biblioteczne dotyczące warsztatu informacyjnego biblioteki, doboru materiałów do prezentacji maturalnych oraz zasad

opracowywania bibliografii załącznikowej. Udzielany jest również instruktaż indywidualny i poradnictwo biblioteczno-bibliograficzne do konkretnych tematów maturalnych.

Warsztaty metodyczne

26 kwietnia 2007 roku odbyło się pierwsze spotkanie integracyjne z będzińskimi bibliotekarzami szkolnymi. Głównym celem tego spotkania było nawiązanie kontaktu ze środowiskiem bibliotekarskim Będzina oraz przedstawienie propozycji warsztatów metodycznych. Poprzez bibliotekarzy szkolnych zależało nam również na dotarciu do środowiska nauczycieli będzińskich szkół. Współpraca z bibliotekarzami szkolnymi przez lata rozkwitła i zacieśniła się. Obecnie, co najmniej raz w roku w naszej bibliotece odbywają się warsztaty metodyczne, bibliotekarze szkolni chętnie przychodzą z młodzieżą na lekcje i zajęcia biblioteczne, biorą udział w imprezach, konkursach plastycznych, spotkaniach z ciekawymi ludźmi i itp. Żywimy nadzieję, iż te serdeczne kontakty przełożą się na kolejne lata wspólnych działań.

Galeria „Będzińscy miniartyści”

Prace konkursowe – zakładki do książek. Fot. M. Durlęta.

W 2006 roku biblioteka zainicjowała akcję pt. *Będzińscy miniartyści*, skierowaną do nauczycieli wychowania przedszkolnego, nauczycieli klas I–III szkół podstawowych, a także do wychowawców świetlic szkolnych i środowiskowych. Celem akcji było nawiązanie współpracy ze środowiskiem przedszkolnym i wczesnoszkolnym miasta i powiatu w promowaniu twórczości artystycznej dzieci. Opiekunem wystawy została Anna Garlacz. Galeria prac sztuki dziecięcej od początku cieszyła się ogromnym zainteresowaniem środowiska lokalnego. Przez lata, w ramach tej akcji, biblioteka zorganizowała szereg konkursów plastycznych dla dzieci, takich jak: *Wielkanocne pisanki*, *Mój ulubiony bohater bajkowy*, *Moje wymarzone wakacje*, *Kolory jesieni*, *Wiosna, wiosna jest tuż, tuż...*, *Zima lubi dzieci*, *Żeby czytać się chciało – zakładkę zrób wspianiałą*.

Biblioterapia

W 2007 roku nasza filia rozpoczęła współpracę z będzińskim Ośrodkiem Wspierania Dziecka i Rodziny. Dzięki uprzejmości i przychylności pani kierownik Ośrodka – Haliny Kuraś, nasza biblioteka rozpoczęła wieloletnią działalność biblioterapeutyczną z podopiecznymi placówki. Zajęcia z biblioterapii wychowawczej z elementami arteterapii i bajkoterapii prowadziła Anna Wierzbicka. W sumie dzieci i młodzież brały udział w trzech cyklach zajęć biblioterapeutycznych, takich, jak:

Nasze codzienne sprawy, Spotkania z Małym Księciem, Literackie podróże dookoła świata.

Obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia 2011. Fot. M. Durlęta.

Podczas zajęć biblioterapeutycznych dzieci uczyły się wyrażać pozytywne i negatywne emocje, poznawały, jak rozwiązywać sytuacje konfliktowe, jak budować poczucie własnej wartości, integrowały się z grupą, a także kształtowały własne postawy społeczne. W ramach zajęć z elementami biblioterapii biblioteka, co roku organizuje Światowy Dzień Pluszowego Misia, który przypada 25 listopada.

Spotkania z ciekawymi ludźmi

W 2008 roku biblioteka rozpoczęła cykl pt. *Spotkanie z ciekawym człowiekiem*, którego celem jest prezentowanie młodzieży będzińskich szkół niezwykłych postaci osób związanych z regionem, zaangażowanych w pomoc społeczną, działających w szeroko pojętej sferze kultury i edukacji, zasłużonych dla środowiska lokalnego. Inicjatorem i opiekunem akcji jest M. Durlęta. Wśród osób goszczących w naszej bibliotece wymienić można: Adama Lazara – starostę będzińskiego, Krzysztofa Żmudę – prezesa Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „Szansa” w Będzinie czy Teresę Orłowską – prezesa Stowarzyszenia Twórców Kultury Zagłębia Dąbrowskiego.

Spotkanie z Panią Teresą Orłowską. Fot. A. Wierzbicka.

Dzień Czekolady

W roku 2008 po raz pierwszy w naszej placówce odbyła się impreza biblioteczna pod hasłem *Dzień Czekolady*. Od tego czasu impreza ta na stałe wpisała się w nasz harmonogram spotkań. Uczestnikami tych zajęć są dzieci ze świetlic środowiskowych, lokalnych placówek pomocowych lub będzińskich szkół podstawowych. Impreza organizowana jest z okazji Dnia Dziecka i oprócz barwnej prezentacji multimedialnej, przedstawiającej historię i etapy produkcji czekolady, największą atrakcją jest degustacja różnych rodzajów tego wybornego smakołyku.

Obchody Dnia Czekolady 2010. Fot. M. Durlęta.

Regionalizm

Edukacja regionalna realizowana jest w naszej bibliotece od kilkadziesiąt lat. Pierwsze zajęcia na temat historii Będzina i Zagłębia Dąbrowskiego prowadziła pani Joanna Sucharska. Tematyka tych zajęć obejmowała najważniejsze fakty historyczne od początku powstania miasta, historię Zamku i Pałacu Mieroszewskich, historię miasta w okresie II wojny światowej i martyrologię ludności żydowskiej oraz wybrane legendy będzińskie. Oprócz prowadzonych lekcji w kartotece zagadnieniowej prowadzono dział *Regionalizm*, zawierający artykuły dotyczące historii i bieżących wydarzeń ze środowiska lokalnego. Ponadto założono *Tekę* z wycinkami prasowymi dotyczącymi miasta i Zagłębia Dąbrowskiego. Obecnie nasza placówka edukacji regionalnej poświęca odrębny rozdział. Wszystkie zajęcia dotyczące regionalizmu są opracowane w formie prezentacji multimedialnych i są prowadzone zgodnie z programem autorskim M. Durlęty pt. *Będzin – historia i tożsamość*. Głównym założeniem programu jest wspieranie środowiska oświatowego w realizowaniu edukacji regionalnej. Program powstał z myślą o młodzieży ponadgimnazjalnej. W realizację programu zaangażowani są wszyscy nauczyciele bibliotekarze PBW – Filii w Będzinie. Opracowane propozycje programowe stwarzają możliwość podniesienia poziomu wiedzy uczniów z zakresu historii miasta Będzina, jego kultury, tradycji, rozbudzenia zainteresowania regionem oraz przygotowania do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta. Program obejmuje trzy bloki tematyczne, takie, jak: *Tożsamość Zagłębia Dąbrowskiego*, *Królewskie miasto Będzin* i *Będzińscy Żydzi*.

Przyszłość

Będzińska biblioteka przez ponad pół wieku budowała własną tożsamość i wizerunek w środowisku lokalnym. Na obecny stan placówki pracowali przez lata ludzie, którzy – gromadząc odpowiedni księgozbiór, opracowując warsztat informacyjny i tworząc ofertę edukacyjną dla użytkowników – dostosowywali się do zmieniających się warunków i potrzeb informacyjnych. W dniu dzisiejszym szybka i rzetelna informacja oraz profesjonalna obsługa jest na wagę złota. W epoce rozwijającego się społeczeństwa informacyjnego biblioteki pedagogiczne stanowią ważny element wspomagający edukację. Łącząc tradycję z nowoczesnością, dostosowujemy się do wymogów współczesności, a w natłoku popularnych zasobów sieciowych dysponujemy naukową i rzetelną informacją. Nie ma rzeczy cenniejszej niż wiedza człowieka, a inwestycja w edukację jest zawsze najlepszą lokatą na przyszłość.

*Mgr Magdalena Durlęta – nauczyciel bibliotekarz,
kierownik filii PBW w Będzinie.*

Edyta Drabek

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach – Filia w Chorzowie

**ZAJĘCIA BIBLIOTERAPEUTYCZNE DLA SZEŚCIOLATKÓW,
ZREALIZOWANE W PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTECE WOJEWÓDZKIEJ
IM. JÓZEFA LOMPY W KATOWICACH – FILII W CHORZOWIE**

Ważnym zadaniem, przed którym staje dziecko rozpoczynające edukację szkolną, jest przystosowanie się do nowych warunków i wymagań szkoły. Nie jest to łatwe zadanie i niesie wiele zmian w życiu dziecka.

Wyrazem dojrzałości szkolnej jest umiejętność zaspokajania potrzeb własnych oraz zdolność do spełniania stawianych wymagań. Dzieci z pozytywnymi doświadczeniami, dużym poczuciem bezpieczeństwa, ufające dorosłym i rówieśnikom, szybciej adaptują się do nowego środowiska. Dla wielu dzieci szkoła jest środowiskiem stresogennym. Przekroczenie progu szkolnego oznacza wejście w nową skomplikowaną sytuację, a wymagania stawiane przed dzieckiem zmuszają je do modyfikacji zachowań.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy w Katowicach – Filia w Chorzowie stara się ułatwić dzieciom adaptację w szkole. W związku z tym biblioteka przygotowała ofertę dla grupy sześciolatków i podjęła współpracę z Miejskim Przedszkolem nr 18. Zajęcia prowadzone w przedszkolu mają na celu zapoznanie dzieci z różnego rodzaju emocjami i sposobami, jak sobie z nimi radzić oraz jak zgodnie pracować w grupie.

Uczestnikami zajęć są dzieci przygotowujące się do podjęcia nauki w szkole. Spotkania, podczas których wykorzystuje się elementy biblioterapii, odbywają raz w miesiącu na terenie przedszkola. Współpraca z chorzowskimi przedszkolem trwa od dwóch lat.

Biblioterapia jest jedną z form terapii psychologicznego wsparcia przy wykorzystaniu książki, a także innych materiałów (obrazów, filmów, spektakli teatralnych). Praca biblioterapeutyczna opiera się na wykorzystaniu literatury pod kątem terapeutycznym. Odpowiednio dobrana lektura stymuluje rozwój emocjonalny, wzbogaca wyobraźnię i rozszerza zakres spostrzeżeń.

Wykorzystanie tekstów literackich w celach terapeutycznych jest coraz bardziej docenianą formą oddziaływań na dzieci, młodzież i dorosłych. Wychodząc z założenia, że jedną z ważniejszych form działalności biblioteki pedagogicznej jest prowadzenie zajęć bibliotecznych, oferta naszej placówki została na stałe poszerzona o zajęcia z elementami biblioterapii.

W czasie prowadzonych zajęć dokłada się wszelkich starań, aby przebiegały one w bezpiecznej i przyjaznej atmosferze. Udziela się dzieciom emocjonalnego wsparcia, uczy sposobów radzenia sobie w różnych sytuacjach, pobudza i prowokuje ciekawość oraz dociekliwość poznawczą.

Przykładowe tematy zajęć:

ODWAŻNY JAK LEW – zajęcia te mają na celu kształtowanie umiejętności radzenia sobie z lękiem, przełamywania onieśmielenia, rozwijanie umiejętności pracy w grupie. Oparte są na treści opowiadania Wandy Chotomskiej *Leonek Lew*, które w prosty sposób pokazuje, jak można wykazać się bohaterską postawą. Oprócz wykorzystanego tekstu dzieci pracują w oparciu o wiersze Małgorzaty Strzałkowskiej, np. *Przytul stracha, Potwór*.

Podczas zajęć mają okazję uzmysłwić sobie, że takie same problemy miały dzieci od zawsze, że lęk jest czymś naturalnym w życiu człowieka. Nie ma osób, które się nie boją. Lęk jest potrzebny, bo chroni nas przed nierozważnym postępowaniem i niebezpieczeństwem. Zajęcia – oprócz wykorzystania tekstu – wzbogacono o elementy plastyczne i zabawy ruchowe, ponieważ dzieci chętnie uczestniczą we wszystkich zadaniach, w których mogą wykazać się swoją kreatywnością.

Zajęcia **JAK RADZIĆ SOBIE Z EMOCJAMI** oparto na lekturze *Pierwszej lekcji szczęścia* Roba Goldblatta. Celem zajęć było nauczenie dziecka, jak poradzić sobie ze swoimi emocjami. Po zajęciach dzieci umieją nazwać uczucia i stany emocjonalne, z jakimi się spotykają na co dzień (zadowolenie, gniew, złość, radość, ból, onieśmielenie, zakłopotanie). W trakcie spotkania chętnie uczestniczą w zabawie: *Podróż do krainy złości, smutku, radości*, podczas której muszą odegrać scenki prezentujące, jak zachowują się mieszkańcy konkretnych krain. Dla dzieci jest to doskonała zabawa i możliwość uzewnętrznienia swoich emocji. Inne tematy zajęć, to: *Jak poskromić swoją złość, Dobrze jest mieć przyjaciela, Biblioteka – miejsce magiczne, Czy Cesarz był uczciwy?, Dobre słowo leczy smutek*.

Zajęcia są prowadzone metodami aktywizującymi z wykorzystaniem elementów biblioterapii i arteterapii. Urozmaicenie zajęć różnorodnymi formami pracy sprawia, że dzieci chętnie w nich uczestniczą i dobrze się bawią.

*Mgr Edyta Drabek – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach – Filia w Chorzowie.*

PLACÓWKI OŚWIATOWE W REGIONIE

Gabriela Bonk*Zespół Szkół Urszulańskich w Rybniku***BIBLIOTEKA ZESPOŁU SZKÓŁ URSZULAŃSKICH W RYBNIKU**

Biblioteka Zespołu Szkół Urszulańskich to dziś ponad 25 tys. egzemplarzy książek oraz około 30 tytułów prenumerowanych czasopism. Ponad 72 tys. rekordów w komputerowej bazie danych (każdy ciekawszy artykuł z czasopisma, a nawet rozdziały niektórych książek można szybko odszukać dzięki tym informacjom). Oryginalna kartoteka tekstowa. Bogate zbiory regionalne. 7 komputerów, 2 drukarki, skaner. 600 zł miesięcznie na nowe książki (nie licząc kwoty przeznaczanej rokrocznie na zakup kompletów podręczników dla klas). Biblioteka dziennie wypożycza średnio 100 książek (średnia wypożyczeń na jednego ucznia w ciągu roku szkolnego to 55 pozycji). Obszerna, nieomal codziennie aktualizowana witryna internetowa: <http://www.bibliofilur.republika.pl/> oraz wiele oryginalnych inicjatyw i rozwiązań.

ORYGINALNE ZBIORY

Do mniej więcej 2005 roku większość wpisywanych do inwentarza pozycji pochodziła z darów – między innymi od życzliwych szkole kapłanów, śp. Józefa Kaula i śp. Alojzego Klona (siłą rzeczy mieliśmy w zbiorach ogromną ilość pozycji o tematyce religijnej, które potem częściowo przekazaliśmy między innymi do Seminarium na Ukrainie). W latach 80-tych, jak pamiętamy, do Polski docierała różnorodna pomoc z zachodu Europy. Około 1990 roku ciężarówka książek przyjechała do nas z zaprzyjaźnionej szkoły w Mazamet we Francji. Z tego ogromnego daru większość pozycji przekazaliśmy po latach Bibliotece Ośrodka Dydaktycznego Uniwersytetu Śląskiego w Rybniku, dla studentów filologii francuskiej. Dziś wraz z młodzieżą i nauczycielami uczestniczymy w różnorodnych zbiórkach książek dla potrzebujących, by w ten sposób jakoś odwdzińczyć się za dobro, którego doświadczyliśmy kiedyś. Przekazujemy książki dla Polaków na byłych kresach Rzeczypospolitej, dla dzieci z domów dziecka, dla chorych w szpitalu... W celach charytatywnych zbieramy także znaczki pocztowe, nakrętki plastikowe, telefony komórkowe, dary dla psów i kotów ze schroniska...

W latach, gdy fundusz biblioteczny nie był dostatecznie duży, (choć zawsze biblioteka cieszyła się ogromną życzliwością ze strony kolejnych Dyrektorów: siostry Angeliki Kwas, siostry Blandyny Boch i teraz siostry Zuzanny Filipeczak), by zdobyć książki potrzebne w edukacji wraz z kołem przyjaciół biblioteki – Bibliofilem, organizowaliśmy loterie fantowe (8 edycji). Od 2001 roku do dziś prowadzimy zbiórkę tonerów z drukarek komputerowych, a od 2007 roku – baterii. Sporo lektur udało się nam pozyskać dzięki współpracy z innymi bibliotekami szkolnymi. Otrzymaliśmy pozycje, które po reformie edukacji wypadły z kanonu lektur w innych placówkach. Więcej na temat owocnej współpracy naszego rybnickiego środowiska

bibliotekarskiego można się dowiedzieć przeglądając witrynę: <http://www.rybnik.pl/bsip/> lub artykuł: *Miejska witryna internetowa nauczycieli bibliotekarzy*, „Biblioteka w Szkole” 2006, nr 3, s. 7.

W 1995 roku biblioteka została przeniesiona na wysoki parter, w centralne miejsce szkoły, do ładnych, słonecznych pomieszczeń (półtora sali lekcyjnej). Miejsce jest dogodne między innymi dlatego, że znajduje się tuż obok salki jadalnej, w której na dużej przerwie młodzież może wypić darmową herbatę lub mleko, a o każdej porze dnia wodę mineralną. Idąc na drugie śniadanie lub wracając – chętnie młodzi ludzie zaglądają do biblioteki.

PUDEŁKA

Dzięki planowym zakupom i licznym darczyńcom rocznie w bibliotece przybywa około tysiąca książek. W ubiegłe wakacje biblioteka została Wyremontowana. Część nieprzydatnych zbiorów wycofaliśmy z inwentarza, ale biblioteka nadal zajmuje te same pomieszczenia. Na ciasnotę doskonałym lekarstwem okazały się pudełka. W samej bibliotece wiele książek, zamiast stać na półkach w eleganckim szeregu, powkładano do opisanych pudełek. Na początku tego roku szkolnego zamówiliśmy pudełka jednakowego – granatowego koloru. Do nich za pomocą zszywacza przyczepiam wydrukowane na delikatnie żółtym tle napisy, zabezpieczone dodatkowo przezroczystą, matową folią samoprzylepną. Kolorystyka pudełek koresponduje z kolorem tabliczek działowych, żółtym kolorem ścian, granatowymi tablicami, roletami, nowymi krzesłami przy komputerach, a nawet – z niebieskim logo biblioteki. Dzięki pudełkom w bibliotece mieści się znacznie więcej książek. Dzięki temu, że są one wyraźnie opisane – młodzieży łatwiej szukać potrzebnej pozycji (w całej bibliotece jest wolny dostęp do półek). Przykładowo: *Dziady* Adama Mickiewicza ustawione w szeregu – zajęłyby prawdopodobnie trzy półki. Zgromadzone w trzech opisanych pudełkach – zajmują zaledwie pół półki.

W ubiegłym roku szkolnym biblioteka „dorobiła się” własnego magazynu. To oddalone znacznie od samej biblioteki nieduże pomieszczenie doskonale spełnia swoją rolę znowu dzięki pudełkom. Tu najlepiej sprawdzają się zamykane pudełka po papierze ksero i ofiarowane przez męża jednej z nauczycielek pudełka po kleju do tapet. Każde z pudełek w magazynie otrzymało swój numer i w komputerowej bazie danych jest jednym z wirtualnych czytelników. W pudełkach ciasno powkładane książki są „wypożyczone” czytelnikowi typu: „Magazyn 17.” Gdy ktoś pyta o jedną z książek z magazynu – od razu wiem, w którym pudełku takową pozycję szybko znajdę. Do magazynu przenieśliśmy między innymi część lektur, które ostatnio „wypadły” z kanonu, a nie wiadomo, czy kolejna zmiana podstawy programowej nie przywróci ich na którymś poziomie edukacji.

KOMPUTERY

W 1995 roku ukończyłam we Wrocławiu kurs wprowadzający do pracy z programem MOL. I chociaż w czasie szkolenia wydawało się to prawie nierealne – już w 1997 roku zakupiono dla biblioteki komputer wraz z oprogramowaniem bibliotecznym. Zaczęło się mozolne wprowadzanie danych. Od czerwca 1998 roku książki są wypożyczane za pomocą komputera, choć wprowadzanie danych o wszystkich pozycjach potrwa jeszcze kilka lat. (W tym samym roku pojawia się pierwszy komputer dla czytelników). Wtedy, bez dostępu do Internetu, z programem

pracującym w środowisku DOS nie można było pobierać gotowych opisów. Najbardziej pracochłonne było wprowadzenie danych na temat cymeliów, gdy istniała konieczność zachowania oryginalnej pisowni i gramatyki – bardzo urozmaiconej na przełomie wieków. W grudniu 2001 roku uzyskaliśmy łącze internetowe i powstała strona internetowa biblioteki. Już w kolejnym miesiącu cieszyliśmy się z wyróżnienia w konkursie „Biblioteki w Szkole” – *Pokaż swoją dobrą stronę*. Witryna także w konkursie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w dwóch kolejnych edycjach, w roku 2002 i 2004, zajęła 2 i 4 miejsce.

Biblioteka się rozrasta, zmienia. Zmieniają się też czytelnicy – kiedyś licealna młodzież żeńska, od 2001 roku także gimnazjalistki. W roku szkolnym 2003/2004 pojawili się pierwsi chłopcy w rybnickich szkołach urszulańskich. Staramy się dostosować księgozbiór do zainteresowań i potrzeb naszych czytelników.

W maju 2003 roku na podstawie witryny internetowej powstała na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie monografia naszej biblioteki, jako praca dyplomowa pani Katarzyny Łuczyńskiej na Studiach Podyplomowych z Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Kolejne opracowanie dotyczące naszej biblioteki powstało w 2008 roku. W Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach pani Ewelina Ganiek napisała pracę licencjacką pod kierunkiem dr hab. Anny Tokarskiej nt. *Zasób biblioteki Zespołu Szkół Urszulańskich w Rybniku*.

W czerwcu 2003 roku nauczycielka plastyki z naszej szkoły (która jest jednocześnie redaktorem „Małego Gościa Niedzielnego”), pani Joanna Kucharczak, wykonała techniką wektorową profesjonalne logo naszej biblioteki, nawiązujące do mundurka urszulańskiego, herbu miasta i symbolu konkursu *Teraz Polska*.

W sierpniu 2006 roku do naszej biblioteki dotarły – pochodzące ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – 4 komputery z oprogramowaniem i urządzeniem wielofunkcyjnym, tak zwane Multimedialne Centrum Informacji. Dziś, jak pisałam we wstępie – komputerów i sprzętu w bibliotece mamy więcej, nie zmieniliśmy jednak nazwy: nasza księżnica to biblioteka. Trudno zresztą bibliotekę nazwać „centrum informacji” w szkole, gdzie każda klasa jest zaopatrzona w komputer z dostępem do Internetu, w 16 salach na stałe zainstalowano projektory multimedialne, a w siedmiu pracowniach działają tablice interaktywne (nie licząc kilku przenośnych laptopów i projektorów). Szkolny katecheta – ks. dr Ryszard Skowronek na bazie programu Access stworzył szkolną bazę danych, dzięki której łatwo między innymi wydrukować świadectwa, listy uczniów do dziennika, listę uczestników wycieczki, wykaz ocen dla rodziców na wywiadówkę...

W ubiegłym roku z funduszy szkoły zostały zakupione płaskie monitory, które bardzo podnoszą standard pracy i dają poczucie lekkości całego MCI. Udało nam się pozyskać 2 dodatkowe komputery dla czytelników – całkiem niezłej jakości. Monitory są tak ustawione, by były widoczne ze stanowiska pracy bibliotekarza. Zasadę mamy taką, że w celach rozrywkowych można skorzystać z komputera tylko wtedy, gdy nikt nie ma potrzeb informacyjno-edukacyjnych. Staram się też pilnować, by młodzież bawiła się przy komputerach tylko raz dziennie (dla ich zdrowia fizycznego i psychicznego).

Rodzice 2 naszych uczennic ofiarowali atramentową drukarkę kolorową. Dla całej szkoły zakupiono profesjonalny program antywirusowy. Dla komputerów,

z których korzystają czytelnicy, szkoła opłaca licencje na program Opiekun Ucznia. Program ten nie blokuje gier z przemocą, dlatego takie gry „blokuje” sama – przypominając młodzieży, że agresji pod żadną postacią w bibliotece nie ma. Komputer dla bibliotekarza zaopatrzony jest w pakiet Microsoft Office 2010 oraz program biblioteczny MOL Optivum.

WSPÓŁPRACA Z RADĄ RODZICÓW

Od lat cieszymy się zrozumieniem ze strony Rady Rodziców. To dzięki decyzji rodziców pieniędzy na książki do biblioteki jest wystarczająco. Przedstawiciele rodziców zapraszamy do jury turnieju. Kiedyś prosiliśmy o pieczenie słodkich nagród dla najlepszej klasy, teraz ułatwiamy sobie zadanie – kupując batoniki dla każdego. Na jednej z wywiadówek zachęcałam rodziców do korzystania z biblioteki – przedstawiając im bogatą ofertę różnorodnych książek (poradników dla rodziców z pogranicza pedagogiki i psychologii, ale także literatury pięknej i popularnych „czytadeł”). W tym roku także postaram się zająć chwilę na jednej z wywiadówek, a omawiane treści zilustruję pokazem slajdów z okładkami książek i zdjęciami biblioteki. Na jedną z wywiadówek przygotowałam specjalne zakładki z krótką reklamą biblioteki (najważniejsze informacje – o zbiorach i ofercie biblioteki). Oczywiście, na witrynie internetowej biblioteki znajduje się oddzielna podstrona dla rodziców. I muszę przyznać, że jest grupka rodziców, która chętnie z biblioteki korzysta (najczęściej za pośrednictwem swoich synów lub córek). Książki trafiają zresztą czasem też do babć, cioc...

KONKURSY

Często zapraszam uczniów do udziału w różnorodnych konkursach czytelniczych. Raz w roku organizujemy z młodzieżą z koła Bibliofil turnieje klas dla całej społeczności szkolnej. (Na temat organizacji turniejów można przeczytać: *Przepis na... turniej*. „Biblioteka w Szkole” 2009 nr 10, s. 12-14). Większość konkursów przygotowuję jednak w ten sposób, by nie zabierać młodzieży i nauczycielom cennego czasu. Proszę o przygotowanie w domu prac plastycznych lub zdjęć. Konkursy artystyczne są oceniane przez profesjonalne jury, ale równolegle także uczniowie głosują na te prace, które podobają im się najbardziej. Wśród oceniających losujemy potem małą słodką niespodziankę. Dzięki temu konkurs cieszy się większym zainteresowaniem i jest jeszcze „lepsza zabawa”. Konkursy sprawdzające wiedzę, nie tylko ze znajomości różnorodnych książek przygotowuję w formie blankietów do wypełnienia. Często ilustracje uzupełniające konkurs są zamieszczane na tablicy przed biblioteką lub na stronie internetowej. Ostatnio dużym wzięciem cieszą się krzyżówki. Ponieważ młodzież rozwiązuje je bardzo chętnie, przygotowuję zawsze po kilka jednocześnie. Na pamiątkowych dyplomach wymieniam nazwy krzyżówek rozwiązanych przez danego ucznia, a wielkość słodkiej nagrody uzależniam od ilości rozwiązanych zadań. Mimo iż ci, którzy rozwiążą tylko jedną krzyżówkę otrzymują potem niewielki batonik, dopytują się o kolejne. Być może dlatego, że frajdą jest otrzymanie ładnego dyplomu i znalezienie swojego nazwiska wśród laureatów na witrynie internetowej biblioteki (także na jej facebookowej wersji) i tablicy ogłoszeń. Przygotowanie krzyżówek, dyplomów i zakup nagród zajmuje sporo czasu, ale uśmiech czytelnika zawsze jest zachętą.

Z BIBLIOTEKARSKIEJ PÓŁKI**Małgorzata Czub***Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej***PREZENTACJA KURSÓW E-LEARNINGOWYCH UDOSTĘPNIONYCH PRZEZ
PEDAGOGICZNĄ BIBLIOTEKĘ WOJEWÓDZKĄ W BIELSKU-BIAŁEJ**

E-learning cieszy się rosnącym zainteresowaniem zarówno w Polsce, jak i na świecie. Na łamach książki *E-learning dla nauczycieli* jest definiowany, jako [...] *jedna z form kształcenia wykorzystująca wszelkie dostępne media elektroniczne, w tym sieci komputerowe, przekazy satelitarne, telewizyjne i radiowe*¹.

Kształcenie e-learningowe posiada pewne specyficzne cechy. Jedną z nich jest możliwość uczenia się w dowolnym miejscu i czasie, o ile tylko posiada się dostęp do Internetu. Treści nauczania dostosowuje się do poziomu i potrzeb studiujących. Są na tyle elastyczne, że pozwalają na naukę w indywidualnym tempie, w dowolnej kolejności następowania poszczególnych elementów i bloków, a także na powracanie, w miarę potrzeb, do niezrozumiałych fragmentów.

Zdalne nauczanie daje łatwy dostęp do informacji czerpanych ze źródeł informacyjnych dostępnych na platformach, tj. słowników pojęć i baz wiedzy. Są to materiały często wizualne, gdzie słowo jest uzupełnione obrazem, dźwiękiem czy filmem. Platformy e-learningowe posiadają wbudowane narzędzia komunikowania się, zarówno z prowadzącym nauczycielem, jak i pomiędzy uczestniczącymi w szkoleniu studentami. Oprogramowanie wykorzystywane w e-learningu stwarza szansę wspólnej pracy nad projektami i materiałami, a także umożliwia pracę grupową. W kursie e-learningowym bardzo często umieszczane są różnego rodzaju testy sprawdzające nabyte wiadomości i pozwalające na samokontrolę postępów w nauce oraz samoocenę uzyskanych umiejętności. Materiały oceniające wiedzę mają różną postać: od standardowych testów wyboru, poprzez formę lekcji – gdzie każdy moduł kończy się sprawdzającymi pytaniami – po opracowane przez każdego uczestnika materiały przesyłane do prowadzącego. E-learning z wykorzystaniem Internetu jest atrakcyjną dla współczesnego użytkownika sieci formą uczenia się, wpisuje się doskonale w nowoczesny styl życia i podejmowania różnego rodzaju aktywności z wykorzystaniem komputera.

W Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Bielsku-Białej od stycznia 2010 roku prowadzone jest kształcenie za pośrednictwem Internetu. Do prezentacji treści wykorzystano oprogramowanie typu open source Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Dostępne są trzy kursy obejmujące wyszukiwanie w internetowych bazach bibliograficznych oraz jeden dotyczący problematyki regionalnej.

Pierwszy kurs, udostępniony na stronie **www.pbw.moodle.pl** (opracowany przez Małgorzatę Czub), zatytułowano *Możliwości i funkcjonowanie bazy Prolib*

¹ S. Szablowski: *E-learning dla nauczycieli*. Rzeszów: Wydawnictwo Oświatowe „Fosze”, 2009, s.12.

Opac. Obejmuje zagadnienia dotyczące wyszukiwania informacji w bazie, obsługę konta czytelnika i metody generowania bibliografii na podstawie danych zawartych w bazie Prolib Opac, tworzonej przez PBW w Bielsku-Białej. Do prezentacji zawartości kursu wykorzystano różnorodne zasoby i składowe, pozwalające na uatrakcyjnienie przekazywanych treści i zapewniające dogodną komunikację uczestnikom. Podstawowe informacje zawarto w prezentacjach multimedialnych.

W projekcji o bazie „Prolib Opac” przybliżono zasady logowania, metody wyszukiwania prostego i zaawansowanego (według wybranych kryteriów), relacje, w które wchodzi temat hasła przedmiotowego (tematy odrzucone, szersze i węższe) oraz możliwości, jakie daje podgląd słownika haseł przedmiotowych. W następnym materiale ukazano kolejne kroki, pozwalające na opracowanie zestawienia bibliograficznego, z wykorzystaniem bazy Prolib Opac, po uprzednim wyszukaniu materiałów. Postępując zgodnie z instrukcjami, automatycznie generujemy bibliografię, która wymaga dalszej edycji, zgodnie z potrzebami użytkownika. W kolejnej prezentacji przedstawiono udogodnienia związane z elektronicznym kontem czytelnika. Uwzględniono informację o sposobie dokonywania zamówień dostępnych dokumentów, rezerwacji wypożyczonych i ich przedłużania oraz prolongaty dokumentów wypożyczonych. Do kursu dołączono także dwa dokumenty tekstowe uzupełniające wiadomości przedstawione w prezentacjach. W jednym z nich, w sposób skrótowy, wspomniano o zasadach budowy haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej, a w drugim – metody elektronicznej rejestracji nowych czytelników.

Do kursu dołączono linki do „Kartoteki wzorcowych haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej” i bazy Prolib Opac. Odsyłają do stron głównych poszczególnych baz wówczas, gdy wymaga tego realizacja poszczególnych zadań bądź rozwiązywanie quizu, zamykającego i podsumowującego zdobytą wiedzę.

Ciekawą składową kursu jest słownik terminów związanych z katalogiem bibliotecznym on-line, który studenci – zapisani na kurs – mogą uzupełniać o nowe pojęcia. Prowadzący rozpoczął budowanie słownika publikując kilka definicji, z podaniem źródła ich pochodzenia. Są to pojęcia zaczerpnięte z internetowej „Wikipedii” i z bibliotekarskich podręczników akademickich, a także ze słownika opublikowanego na stronie tworzonej przez studentów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego. Zaprezentowane terminy dotyczą wyszukiwania informacji w bazach danych, ich budowy oraz sposobów obsługi. Mogą one być modyfikowane przez wszystkich uczestników kursu; nanoszone zmiany wymagają systematycznego monitorowania przez nauczyciela.

Innym elementem, który umożliwia studentom włączenie się w tworzenie źródeł informacji, jest baza danych skupiająca linki do katalogów on-line, tworzonych w systemie Prolib. Prowadzący zajęcia umieścił w niej kilka adresów katalogów internetowych różnorodnych bibliotek, korzystających z tego systemu. Stwarza to możliwość dokonywania porównań zawartości poszczególnych katalogów i sposobów prezentowania informacji bibliograficznej, zwłaszcza, że niektóre biblioteki posiadają już nowszą wersję systemu Prolib, w której opracowuje się zbiory w formacie MARC-21. Uczestnik kursu może wprowadzać zmiany w bazie wiedzy i zarządzać informacjami tam zawartymi. Poprzez forum internetowe umieszczone na kursie student zapoznaje się z krótkimi wykazami polecanych

nowości książkowych dostępnych w czytelni PBW. Prowadzący kurs zaprasza do dyskusji o książkach i wymiany opinii. Każdy student może także polecić innym ciekawą książkę – nie tylko taką, która jest związana z profilem tematycznym zbiorów PBW, ale i inną, o ile uzna ją za wartościową. Forum jest moderowane przez nauczyciela, a ewentualne niewłaściwe, obraźliwe wpisy są usuwane. Uczestnik kursu ma możliwość wyrażenia swojej opinii poprzez udział w głosowaniach. Na kursie wypowiada się w tej formie na temat swoich umiejętności wyszukiwania książek w katalogu Prolib Opac oraz czy odnajduje poszukiwane przez siebie materiały w tym katalogu. Odpowiedzi – w postaci wykresu i danych procentowych – widoczne są dla wszystkich studentów. Inne głosowanie pozwala ocenić kurs w skali punktowej. Ocena ta umożliwia nauczycielowi orientację, czy sposób prezentacji treści jest odpowiedni, a wiedza jest przystępnie przekazywana. Stanowi to swoistą ewaluację kursu e-learningowego.

Na zakończenie kursu nauczyciel proponuje rozwiązanie quizu, sprawdzającego stopień przyswojenia wiadomości i opanowania niezbędnych umiejętności. Quiz składa się z dziesięciu pytań z możliwością wyboru odpowiedzi. Po każdym pytaniu program weryfikuje, czy odpowiedź jest poprawna, czy też nie. Student rozwiązujący test uzyskuje informację, ile punktów zdobył i jakie były poprawne odpowiedzi. Pytania są szczegółowe i stosunkowo trudne, wymagają dokładnego zapoznania się z treściami prezentowanymi na kursie. Nauczyciel może oglądać wyniki studentów, jak również wszelkie podejmowane aktywności na platformie. Śledzi postępy w nauce i tempo opanowania materiału przez poszczególne osoby. Motywuje również do wykonywania zadań i przekazuje swoje sugestie odnośnie do sposobów studiowania z wykorzystaniem materiałów dostępnych na kursie.

Drugi kurs, zatytułowany *Wyszukiwanie informacji w Bazie Edukacyjnej*, opracowany przez Halinę Szpak, pozwala na zapoznanie się ze strukturą i sposobem wyszukiwania informacji w Bazie Edukacyjnej, tworzonej przez PBW w Bielsku-Białej. Baza ta obejmuje artykuły z czasopism i rozdziały z książek, wydanych od 1997 roku, dostępnych w czytelni PBW. Kurs ten ma podobną budowę do wyżej omówionego. Zawiera szereg ciekawych aktywności – począwszy od prezentacji multimedialnych, plików tekstowych, baz wiedzy, aż do forów poświęconych czasopismom i polecanym stronom internetowym, zawierającym interesujące zestawienia bibliograficzne. Do kursu dołączono słownik i dwa głosowania. Całość podsumowuje quiz, złożony z dziesięciu pytań. Jedną z prezentacji multimedialnych, opublikowanych na kursie, dotyczy zawartości i sposobów wyszukiwania w Bazie Edukacyjnej. Przedstawiono w niej także indeksy wyszukiwawcze bazy, sposób tworzenia bibliografii roboczej oraz metody wyszukiwania zaawansowanego. Druga projekcja multimedialna przedstawia metody wyszukiwania prostego i zaawansowanego oraz wykorzystanie strategii wyszukiwawczych, będących podstawą generowania zestawienia bibliograficznego. Student może poszerzyć swoje wiadomości w oparciu o informacje dostępne w bazie wiedzy, zawierającej linki do baz prowadzonych w systemie Proweb. Inną propozycją nauczyciela jest baza informacji o tematach zestawień bibliograficznych, które mogą zostać opracowane z wykorzystaniem Bazy Edukacyjnej. Dołączony do kursu słownik zawiera terminy związane z tworzeniem komputerowych zestawień bibliograficznych i istnieje możliwość jego modyfikacji oraz dodawania nowych pojęć. Uczestnicy kursu oceniają kurs w skali

5 punktowej oraz odpowiadają na pytanie: „Czy odnajdujesz poszukiwane informacje w Bazie Edukacyjnej?”. Omówiony kurs jest dogłębnym źródłem wiedzy o Bazie Edukacyjnej i pozwala na nabycie umiejętności wyszukiwania prostego i zaawansowanego z wykorzystaniem różnych indeksów. Dodatkowo student po jego ukończeniu potrafi tworzyć zestawienia bibliograficzne w oparciu o zasoby baz internetowych i zdobywa wiedzę o ciekawych miejscach w sieci, gdzie można odnaleźć bibliografie o różnej tematyce.

Kolejny kurs, zatytułowany *Wyszukiwanie informacji w internetowych bazach bibliograficznych*, swoją budową przypomina poprzednie kursy. Jego atrakcją i elementem wyróżniającym jest lekcja nt. *Wyszukiwanie w bazie „Przewodnik Bibliograficzny (MARC 21, 1973-)”* według wybranych indeksów, w której w przystępny sposób omówiono indeksy wyszukiwawcze bazy i sposób wyszukiwania zaawansowanego. Każdy fragment lekcji kończy się pytaniem. Po udzieleniu poprawnej odpowiedzi przechodzi się do kolejnej części (omówienia kolejnego indeksu). Udzielenie błędnej odpowiedzi powoduje konieczność powtórzenia danej partii materiału. Do pytań dołączono krótkie komentarze, będące podpowiedzią.

Uczestnicy kursu wspólnie opracowują materiały – tworzą zestawienie bibliograficzne na temat metod skutecznego uczenia się. Każdy z uczestników może dodać do bibliografii znalezione opisy książek i artykułów z czasopism (o określonym zasięgu chronologicznym), porządkując je alfabetycznie. Opisy powinny być wykonane z uwzględnieniem odpowiedniej normy bibliograficznej. Prowadzący kurs dołączył do bibliografii kilka przykładowych pozycji.

W innym ćwiczeniu studenci przygotowują bibliografię na dowolny temat, wykorzystując edytor tekstu i poznane bazy bibliograficzne. W celu ułatwienia wykonania zadania podano przykłady opisu artykułu z czasopisma i książki. Cały kurs kończy się testem powtórzeniowym i oceną przedstawionych materiałów w skali punktowej, dokonywaną przez studentów.

Kurs *Walory krajoznawcze i turystyczne Beskidu Śląskiego*, opracowany przez M. Czub, wyróżnia się wśród proponowanych przez PBW zajęć on-line nieco inną tematyką i mieści się w nurcie edukacji regionalnej. Jest to wirtualna podróż przez Beskid Śląski. Prowadzący kurs proponuje zapoznanie się z przyrodą i miejscowościami położonymi w tym regionie i poprzez interesujące aktywności popularyzuje turystykę górską. Trzon kursu stanowią prezentacje multimedialne, za pośrednictwem, których uczestnicy poznają okazy fauny i flory Beskidu Śląskiego, rezerваты mieszczące się na jego obszarze oraz najważniejsze szczyty górskie tego regionu, łącznie z najpopularniejszymi: Szyndzielnią i Klimczokiem, a także atrakcyjne, polecane szlaki górskie, np. z Wisły Czarnej na Baranią Górę. Do kursu włączono lekcję, przedstawiającą w interesujący sposób turystyczne miejscowości w Beskidzie Śląskim. Na forum dyskusyjnym, dołączonym do kursu, studenci mogą polecać innym uczestnikom warte obejrzenia zabytki oraz szlaki górskie i rowerowe. Zamieszczając wiadomości na forum, mają możliwość publikowania fotografii i komentowania postów. Dotychczas forumowicze zamieścili kilka ciekawostek. Wśród nich znalazły się m.in. przepiękne, szczególnie jesienią, kaskady Czarnej Wisłki, która (łącząc się z Białą Wisłką) stanowi źródłowy potok rzeki Wisły.

Nauczyciel zachęca także uczestników do wspólnej pracy nad przygotowaniem poradnika turysty, będącego cennym źródłem informacji praktycznych odnośnie do

wędrówek górskich, sprzętu i bezpieczeństwa w górach. Poradnik mogą tworzyć wszyscy studenci, a także prowadzący, który dodatkowo przegląda wpisy i nanosi ewentualne poprawki.

W „Słowniczku pojęć turystycznych” uwzględniono terminy związane z górami oraz szeroko pojętą pieszą turystyką górską. Słowniczek może być rozbudowywany o nowe definicje przez uczestników kursu i nauczyciela, co daje możliwość aktywnego uczestniczenia we wspólnej nauce. Do omawianego kursu włączono także albumy zdjęć, opracowane z wykorzystaniem aplikacji Web Album Generator, przedstawiające schroniska znajdujące się w Beskidzie Śląskim oraz kilka widoków ze szlaków. Autorem wykorzystanych fotografii jest pracownik PBW – Maciej Twardowski. Albumy przybliżają ciekawe zakątki Beskidów, a zdjęcia tam przedstawione dają wyobrażenie o pięknie tych gór. Kurs, podobnie jak w poprzednich przypadkach, kończy się quizem.

Kursy e-learningowe, proponowane przez PBW w Bielsku-Białej, służą kształceniu użytkowników w zakresie wykorzystywania komputerowych źródeł informacji oraz promują wiedzę o regionie, jego urodę i turystykę górską (kurs *Walory krajoznawcze i turystyczne Beskidu Śląskiego*).

Dotychczas zarejestrowano 74 użytkowników zalogowanych oraz liczne odwiedziny użytkowników-gości. Kurs *Wyszukiwanie informacji w internetowych bazach bibliograficznych* jest elementem corocznego szkolenia studentów pierwszego roku Kolegium Nauczycielskiego w Bielsku-Białej, prowadzonego w formie blended learningu. Studenci kształcą w ten sposób umiejętności wyszukiwania informacji w bazach bibliograficznych, które wykorzystują w toku studiów, zwłaszcza podczas przygotowywania wykazów literatury pomocniczej do prac dyplomowych.

Oferta kursów będzie w przyszłości poszerzana, ponieważ – dzięki wprowadzeniu e-learningu – PBW w Bielsku-Białej prezentuje się, jako instytucja prężna i nowoczesna, podążająca za technologicznymi wyzwaniami naszych czasów.

*Mgr Małgorzata Czub – nauczyciel bibliotekarz,
Wydział Informacji Bibliograficznej PBW w Bielsku-Białej.*

Katarzyna Lis, Joanna Zganiacz

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

BAŚŃ I JEJ OBECNE ZNACZENIE
PRÓBA ANALIZY NA PODSTAWIE PROGRAMU ZAJĘĆ CYKLICZNYCH
„ZACZAROWANY ŚWIAT BAŚNI”

Baśń – jest delikatną, dyskretną próbą przerwienia dziwów upragnionych i wyśnionych w przyszłość nieokreśloną.

Juliusz Kleiner

Dzieci bardzo żywo reagują na baśń, przemawia ona do ich psychiki – zachwyca, ale też poucza. Kształtuje uczucia i wyobraźnię, pobudza fantazję, ćwiczy pamięć i zdolność logicznego myślenia. Pokazuje związki między ludźmi, pozwala zrozumieć ludzkie problemy i dążenie do dobra, piękna i szczęścia. Uczy zasad moralnego i szlachetnego postępowania.

Program *Zaczarowany świat baśni* został stworzony przez nauczycieli bibliotekarzy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach: Dominikę Besta, Katarzynę Lis, Annę Monsior i Joannę Zganiacz. Adresowany jest do uczniów klas I–III szkoły podstawowej. Na realizację programu przewidzianych jest 12 spotkań, trwających po 2 godziny lekcyjne. Program obejmuje zajęcia warsztatowe poświęcone baśniom i legendom z różnych stron świata. Zajęcia polegają na czytaniu baśni, zadaniach i zabawach wykorzystujących elementy edukacji muzycznej, plastycznej, przyrodniczej, polonistycznej i matematycznej (zgodnie z nową podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych – I etap edukacyjny). Ciekawą formą pracy jest książeczka, tematycznie powiązana z poszczególnymi baśniami. *Książeczka* stanowi pomoc dydaktyczną oraz atrakcyjną pamiątkę po zajęciach.

Książeczki wykorzystywane podczas realizacji programu *Zaczarowany świat baśni*.
Fot. J. Zganiacz.

Za pośrednictwem programu autorki chciały ukazać piękno baśni i legend z różnych zakątków świata oraz prawdy, które są istotne dla poszczególnych grup etnicznych.

W programie zostało omówionych 12 baśni: polska, duńska, niemiecka, rosyjska, chińska, afrykańska, indiańska, lapońska, francuska, indyjska, norweska i celtycka. Autorki uznały, że nie ma potrzeby omawiać wszystkich baśni rozpatrując jedynie uczucia i zachowania postaci, czy też przyczyny tych zachowań. Baśnie dają do zrozumienia, że pomyślne, pełne satysfakcji życie dostępne jest każdemu, mimo życiowych przeciwności – lecz tylko wtedy, gdy nie ucieka się przed życiowymi zmaganiem, bo tylko one pozwalają odkryć nasze prawdziwe „ja”. W ten sposób zapoznaje się dzieci z baśniami w trakcie pierwszych spotkań. Później, gdy uczniowie wdrażają się i stają się „doświadczonymi odbiorcami” baśni, podnosi się poprzeczkę, wprowadzając coraz trudniejsze zadania.

Dla każdego z nas oczywista jest powyższa interpretacja baśni, również każdy z nas wie, że w baśni zawarta jest prosta, ponadczasowa prawda: dobro popłaca. Jednak czy zdajemy sobie sprawę, że treść baśni sprzyja pewnym odniesieniom i na przykład na podstawie baśni indiańskich wspaniale można uczniom przybliżyć zjawiska przyrodnicze. Plemiona indiańskie w swych opowieściach opisywały to, co im było najbliższe – czyli otaczającą ich przyrodę (rzeki, drzewa, gwiazdy, słońce itp.). Nawiązując do treści legendy indiańskiej *Biały mustang* w programie *Zaczarowany świat baśni* omówione zostały następujące zjawiska przyrodnicze: podział kuli ziemskiej na półkule, zjawiska zmiany pór roku oraz dnia i nocy, zjawisko tęczy i jej kolorów. Każda z baśni może być właśnie w ten sposób zinterpretowana. Baśń niemiecka *Jaś i Małgosia* aż prosi się o liczenie pierników i rozwiązywanie zadań tekstowych, w których wykorzystamy wędrowkę dzieci i ich przygody. Treść baśni indyjskiej *Zaczarowany tłuczek* sprzyja wprowadzeniu zagadnień z edukacji zdrowotnej, dotyczących warzyw oraz ich znaczenia dla zdrowia człowieka. Omawiając każdą z baśni możemy nawiązać do kraju, z którego baśń lub jej autor pochodzi, a tym samym w atrakcyjny sposób przybliżyć uczniom odległe państwa, życie i obyczaje różnych kultur.

Nauki płynące z baśni i legend są ponadczasowe. Każdy człowiek może czerpać z ich mądrości. Paul Delarue, francuski badacz folkloru, tak wypowiadał się o baśniach: *W większości wypadków przybyły z niezgłębionej przeszłości. Rozpowieszchniane we wszystkich krajach są spuścizną całego społeczeństwa. Ale każdy naród, każda prowincja, każdy kraj kształtował je, barwił, zamykał w nich kwiat swoich uczuć i skarby obrazów. Każda baśń nosi rysy charakterystyczne swojej ojczyzny i cechy wspólne całej wielkiej rodzinie.*

Czerpmy więc z bogactwa i różnorodności baśni czy legend różnych kultur, wykorzystujmy możliwości, jakie daje ich interpretacja, cieszymy się wspólnie z dziećmi owymi czarodziejskimi opowieściami.

LITERATURA:

1. Bettelheim B., *Cudowne i pożyteczne – o znaczeniach i wartościach baśni*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1985.
2. *Słownik terminów literackich*, red. Janusz Sławiński, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1988.
3. Ślusarczyk M., *W świecie baśni, legend, podań i mitów – opracowanie metodyczne dla kl. IV-VIII*, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 1995.
4. Wortman S., *Baśń w literaturze i w życiu dziecka – co i jak opowiadać?*, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 1958.

*Mgr Katarzyna Lis – nauczyciel bibliotekarz,
kierownik Wydziału Gromadzenia Zbiorów PBW w Katowicach.*

*Mgr Joanna Zganiacz – nauczyciel bibliotekarz,
Wypożyczalnia PBW w Katowicach.*

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA I BIBLIOTEKARZA

**SCENARIUSZ MINI-GRY MIEJSKIEJ NA TROPIE SZAJKI
(GRA INSPIROWANA POWIEŚCIĄ HANNY OŻOGOWSKIEJ
TAJEMNICA ZIELONEJ PIECZĘCI)**

Organizator: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach.

Miejsce gry: dzielnica Katowice – Koszutka.

Czas trwania: 2,5 godz.

Cele gry:

- rozbudzenie zainteresowania literaturą,
- rozwijanie spostrzegawczości i logicznego myślenia,
- doskonalenie umiejętności wyszukiwania informacji, czytania mapy i współdziałania w zespole,
- utrwalenie wiedzy ortograficznej i matematycznej.

Informacje ogólne

W grze bierze udział sześć zespołów. W skład każdej drużyny wchodzi czterech uczniów i opiekun. Gra rozpoczyna się w budynku Biblioteki, w pomieszczeniu oznakowanym „Baza SOP”. Uczestnicy zostają poinformowani o zasadach gry. Każdy gracz otrzymuje identyfikator w kolorze przypisanym jego zespołowi. Przedstawiciele drużyn losują kolejność wyjścia na trasę, pobierają Kartę Gry i kopertę z pierwszym zadaniem. Zespoły wyruszają w teren w odstępach pięciominutowych. Rejestrowana jest godzina wyjścia i powrotu grupy. Wszystkie zadania przekazywane są w kopertach oznaczonych kolorem drużyny.

Instrukcja gry dla zawodników

Waszym celem jest odnalezienie siedziby groźnej szajki. Wykorzystajcie swoją wiedzę, umiejętności i intuicję, wykonajcie przygotowane specjalnie dla Was zadania i postarajcie się ująć złoczyńców.

*Każdy z Was otrzymuje identyfikator **Stowarzyszenia Odzyskiwaczy Przyjemności (SOP)**. Przyklejcie go w widocznym miejscu.*

Poruszając się po trasie zwracajcie uwagę na znak zielonego stempla. Po wykonaniu zadania otrzymacie fragment dużej pieczęci, który naklejecie na Kartę Gry. Jeżeli któreś z zadań wykonacie niepoprawnie, możecie kontynuować grę, ale za karę doliczone zostaną Wam trzy minuty. Do rozgrywki finałowej przystępują trzy zespoły, które w najkrótszym czasie skompletują wszystkie elementy pieczęci.

Gdyby wydarzyło się coś, co uniemożliwia dalszą grę – możecie wykonać „telefon ratunkowy” do organizatora:

W czasie gry musicie bezwzględnie przestrzegać przepisów ruchu drogowego. Zespół, którego choć jeden z członków nie dostosuje się do tego wymogu, jest automatycznie wykluczony z dalszej rozgrywki.

Zachowajcie ostrożność i wszelkie zasady bezpiecznego poruszania się w mieście. Pamiętajcie o tym, by zachowywać się kulturalnie i uprzejmie w miejscach, do których traficie.

Przebieg gry

KOPERTA 1

1. Zadanie I

Na tablicy ogłoszeń znajdującej się w Wypożyczalni poszukajcie wskazówki dotyczącej pierwszego zadania.

Pamiętajcie!

Wszystkie zadania i miejsca, do których musicie się udać, oznaczone są zieloną pieczęcią.

Tekst na ogłoszeniu:

„Komputery są zagrożone!!! U nas zostało ich kilka i mogą z nich skorzystać wszystkie dzieci. Znajdują się w Pracowni Komputerowej. Tam czeka na Was zadanie!”

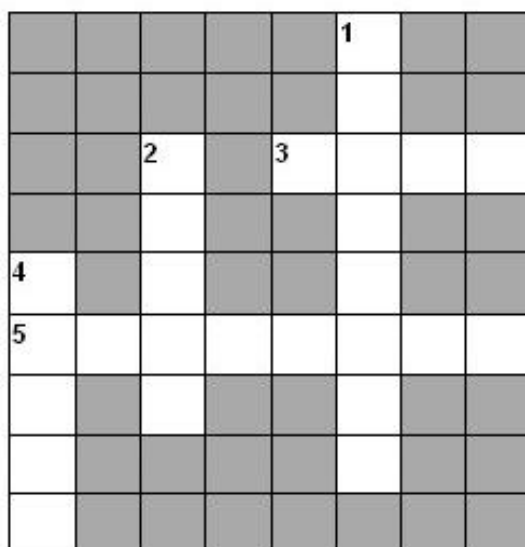
KOPERTA 2

2. Zadanie II

Udajcie się do stanowiska komputerowego. Waszym zadaniem jest uzupełnienie krzyżówki. Dzięki temu zdobędziecie pierwszy fragment pieczęci.

Zanotujcie odpowiedzi na wszystkie pytania. Otrzymacie wskazówki dotyczące osoby, której pomnik należy odszukać w Galerii Artystów na Placu Grunwaldzkim.

Przykładowa krzyżówka wykonana w programie Hot Potatoes:

Sprawdź

Poziomo

Pionowo

3. Utwórz audiowizualny złożony ze scen i ujęć.	1. Imię Wodeckiego, Zamachowskiego.
5. Miasto, w którym się znajdujemy.	2. Miejsce, w którym sztuka jest grana na żywo.
	4. Występuje w filmach.

Za poprawne wykonanie zadania drużyna otrzymuje pierwszą część pieczęci i kopertę z zadaniem III.

Odpowiedź:

1. Zbigniew, teatr, film, aktor, Katowice	(Zbigniew Cybulski)
2. Katowice, olejne, muzeum, malarz, Jerzy	(Jerzy Duda-Gracz)
3. aktor, Bogumił, teatr, Katowice, film	(Bogumił Kobiela)
4. dyrygent, filharmonia, koncert, Karol, Katowice	(Karol Stryja)
5. Alfred, redaktor, pseudonim, Katowice, powieść	(Alfred Szklarski)
6. Aleksandra, aktor, Katowice, teatr, film	(Aleksandra Ślaska)

KOPERTA 3**3. Zadanie III**

Odkryliście pierwsze wskazówki, które doprowadzą Was do szajki. Musicie wykazać się bystrością umysłu i spostrzegawczością. To na pewno pomoże Wam ująć złoczyńców.

Po odnalezieniu odpowiedniego pomnika, zapiszcie imię, nazwisko, daty urodzin i śmierci. Obok „rodzinki” poprawną odpowiedź zamienicie na kolejny fragment pieczęci. Tam też czeka na Was następne zadanie.

Odpowiedź:

1. Zbigniew Cybulski	1927-1967
2. Jerzy Duda-Gracz	1941-2004
3. Bogumił Kobiela	1931-1969
4. Karol Stryja	1915-1998
5. Alfred Szklarski	1912-1992
6. Aleksandra Ślaska	1925-1989

Koordinator sprawdza, czy odpowiedź jest prawidłowa (przekazuje drugą część pieczęci) i wręcza zespołowi kopertę z kolejnym zadaniem.

KOPERTA 4**4. Zadanie IV**

*Wykażcie się sprawnością, która ułatwi Wam pościg za szajką!
Jedno z Was musi wykonać 5 „ósemek” na skakance. Ma trzy próby.*

Po zaliczeniu ćwiczenia sprawnościowego zespół otrzymuje trzecią część pieczęci i kopertę ze wskazówką dotyczącą kolejnego zadania.

KOPERTA 5

Udajcie się tam, gdzie przy dźwiękach chrupanego popcornu błyszczą gwiazdy z Hollywood. W okolicy tego miejsca znajdziecie wielbiciela X Muzy, który przekaze Wam kolejne zadanie.

KOPERTA 6**5. Zadanie V**

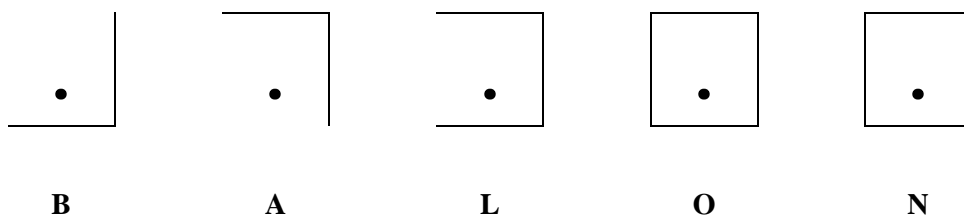
Aby przewidzieć dalsze kroki szajki, musicie się wykazać umiejętnością logicznego myślenia. Następne zadanie zweryfikuje, czy jesteście gotowi zmierzyć się z przestępcami.

Zadanie:

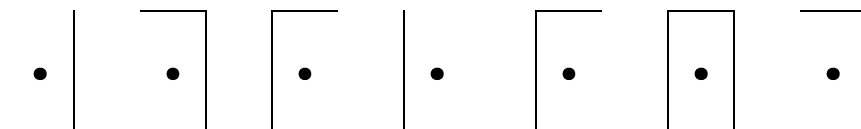
Oto klucz tajemniczego szyfru:

B	I	D
L	O	N
A	T	Y

Tak zaszyfrowano słowo:

Odszyfruj hasło:

Odpowiedź: BANDYTA

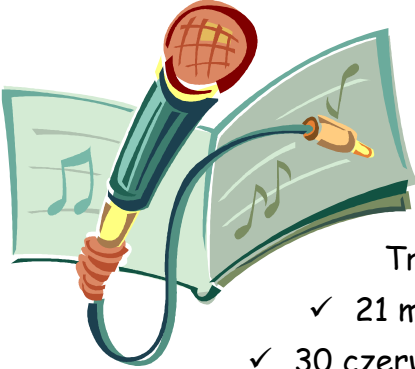
Koordinator weryfikuje poprawność wykonanego zadania, za które zespół otrzymuje czwartą część pieczęci i kopertę z zadaniem VI.

KOPERTA 7

6. Zadanie VI

Odszukajcie słup ogłoszeniowy na ul. Gustawa Morcinka. Tam szajka zostawiła zaszyfrowaną wiadomość dla swoich członków. Prawdziwe informacje zawierają błędy ortograficzne. Odczytajcie datę, godzinę i miejsce spotkania szajki. Przekażcie tę informację policjantom z II Komisariatu Policji.

Tekst ogłoszenia:

Miejski Ośrodek Muzyki Dziwnej
ma zaszczyt zaprosić na koncerty zespołu

Tupiące Gnomy

Trasa koncertowa wiedzie przez pięć miast Polski:

- ✓ 21 maja - Kraków, ul. Polna 6
- ✓ 30 czerwca - Katowice - Koszówka, ul. Korfantego 8
- ✓ 6 lipca - Gdańsk - Oliwa, ul. Spójna 34
- ✓ 15 września - Wrocław, ul. Graczyńskiego 12
- ✓ 2 października - Warszawa, ul. Leśna 3

Koncerty w Krakowie i Wrocławiu rozpoczynają się o godzinie siedemnastej,
w pozostałych miastach o godzinie dwudziestej.

Bilety w cenie 50 złotych do nabycia poprzez stronę internetową organizatora:
www.momd.pl

Serdecznie zapraszamy!

Odpowiedź:

Miejsce spotkania: Katowice – Koszutka (lub Koszutka), ul. Grażyńskiego 12

Czas spotkania: 15 września, godz. 20.00

KOPERTA 8**7. Zadanie VII**

Koordinator weryfikuje poprawność wykonanego zadania, wręcza piąty fragment pieczęci i kopertę z kolejnym zadaniem.

Policja zdobyła informację, że na parkingu biblioteki widziano samochód szajki (szukajcie zielonej pieczęci!). Odczytajcie numer rejestracyjny pojazdu i udajcie się do Bazy SOP-u. Tam czeka ostatni fragment pieczęci!

Odpowiedź: Baza SOP

Koordinator sprawdza odczytany numer rejestracyjny samochodu szajki, przekazuje ostatni fragment pieczęci i rejestruje godzinę zakończenia tego etapu gry.

ZADANIE FINAŁOWE**KOPERTA 1**

Odszukajcie w katalogu (komputerowym lub kartkowym) książkę Bolesława Prusa „Antek”. Wypełnijcie rewers i podajcie go bibliotekarce. W książce, którą otrzymacie, odczytajcie hasło. Musicie wykazać się spostrzegawczością.

Odczytajcie szyfr: 3, 14 D, 8 4, 11 G, 7 10, 9 D, 8

Przykład: strona, wers Górny / Dolny, słowo
27, 2 G, 3 65, 2 D, 1 124, 2 G, 3

Hasło: Kwiaty w wazonie

<u>27</u>	<u>65</u>	<u>124</u>
1 Z obu stron drogi pasem białą 1 2 3	Wszystko na świecie jaśniało, śpiewy chórem ptaków 1 2 3 4	1 Na ganku pomiędzy drzewami, 1 2 3 4
<u>2</u> rumianki. Usłane kwiatami marchewnika, uścielały się w trawach fioletowe rohule.	<u>2</u> w okrywających je bukietach <u>1</u> iglastych i liściastych drzew.	<u>2</u> rosnącymi w wazonach , stały żelazne kanapki, krzesła i stoliki.

Pamiętajcie o zwrocie książki!

Udajcie się we wskazane miejsce. Ostatnio widziano tam przestępcę w czarnej kominiarce. Wygra ten zespół, który pierwszy odszuka złoczyńcę i doprowadzi go do Bazy SOP.

KOPERTA 2

Odszukajcie w katalogu (komputerowym lub kartkowym) książkę Marka Twaina „Przygody Tomka Sawyera”. Wypełnijcie rewers i podajcie go bibliotekarce. W książce, którą otrzymacie, odczytajcie hasło. Musicie wykazać się spostrzegawczością.

Odczytajcie szyfr: 7, 8 D, 1 30, 18 D, 10 51, 8 D, 1

KOPERTA 3

Odszukajcie w katalogu (komputerowym lub kartkowym) książkę Lucy Maud Montgomery „Ania z Zielonego Wzgórza”. Wypełnijcie rewers i podajcie go bibliotekarce. W książce, którą otrzymacie, odczytajcie hasło. Musicie wykazać się spostrzegawczością.

Odczytajcie szyfr: 35, 6 D, 1 108, 18 D, 10 105, 10 G, 14

Opracowały: **mgr Katarzyna Drogoś, mgr Urszula Jankowska, mgr Małgorzata Ochlust,**
mgr Ewa Piątek – nauczyciele bibliotekarze,
Wydział Opracowania Zbiorów PBW w Katowicach.

KRZYŻÓWKA CZYJE TO SŁOWA?

W krzyżówce najczęściej pytamy o nazwisko autora wymienionej złotej myśli.

1				2				3		4		5		6
										7				
8		9												
										10				
11						12								
									13					
14		15										16		
17						18	19				20			
			21								22			
					23	24								25
26														
								27						
28				29										
												30		
31							32							

Bibliografia:

Myślę, więc jestem... Aforyzmy, maksymy, sentencje. Oprac. Czesława i Joachim Glenskowie. Komorów: Antyk, 1991.

Hasła poziomo:

- 1) *Nie wszystko da się wyrazić słowami, niektórych rzeczy lepiej wcale nie mówić!*
- 5) *Lepsza cnota w błocie, niż niecnota w złocie.*
- 7) *Inaczej kłamie.*
- 8) *Serce i potok ostrzegać daremnie.*
- 10) *David Alan (ur.1947), dramaturg amerykański.*
- 11) *Milczenie w pewnych wypadkach jest jednoznaczne z cynizmem.*
- 13) *Gaz do jarzeniówek.*
- 15) *Wysoko musi się wznieść, kto upadł nisko.*
- 16) *Nadaje „Fakty”.*
- 17) *W skrócie Instytut Pamięci Narodowej.*
- 18) *Wstydlivość – to najbardziej charakterystyczna i najbardziej ludzka z ludzkich cech.*
- 22) *Tytuł powieści Doroty Terakowskiej.*
- 23) *Ludzie chyba zmęczeni się okropnie w ciągu dni i godzin pracy, jeżeli pojęcie szczęścia łączy z beczynnością.*
- 26) *Nieszczęścia zsyłane są nam po to, abyśmy uważniej przyjrzeni się swemu życiu.*
- 27) *Marcel Achard powiedział: Im ... lżejsza, tym bardziej ciężka na budzenie mężczyźni.*
- 28) *Nagroda Nobla jest jak kawałek chleba otrzymany przez człowieka, który nie ma już zębów.*
- 31) *Błądzić jest rzeczą ludzką.*
- 32) *Tylko głupcy się nie zmieniają.*

Hasła pionowo:

- 1) *Wypoczynek, jak wszystko, kończy się zmęczeniem.*
- 2) *Godzi się i od wroga pobierać nauki.*
- 3) *Kurort i port nad Morzem Czarnym.*
- 4) *Skala osadowa, surowiec w przemyśle ceramicznym.*
- 5) *Prawda nie ma ojczyzny, przeto bywa traktowana jak uprzykrzony włóczęga.*
- 6) *W każdym fanatyku tkwi potencjalny morderca.*
- 9) *Im więcej zdrowia zwykle się ma, tym mniej cierpliwości w cierpieniu fizycznym.*
- 12) *Boimy się późnego wieku, jakbyśmy mieli pewność, że go osiągniemy.*
- 13) *Kto samotny los wybrał, temu stokroć biada, bo to jest człowiek, który sam siebie okrada.*
- 14) *Kto mówi, sieje... kto słucha, zbiera.*
- 19) *Bije nawet asa.*
- 20) *Autorów sądzą ich dzieła.*
- 21) *Biologiczna słabość człowieka warunkuje kulturę ludzką.*
- 24) *Kulturalny, grzeczny, uprzejmy; nawyki, przyzwyczajony.*
- 25) *Kto ojczyźnie swej służy, sam sobie służy.*
- 27) *Imię córki Gałczyńskiego.*
- 29) *Rzymski Hades.*
- 30) *Tytuł powieści Adolfa Dygasińskiego.*

Rozwiązanie:

Hasła poziomo:

1) Dostojewski. 5) Rej. 7) Łże. 8) Mickiewicz. 10) Mamet. 11) Słonimski. 13) Neon. 15) Ibsen.
16) TVN. 17) IPN. 18) Darwin. 22) Ono. 23) Fourier. 26) Gogol. 27) Kobieta. 28) Reymont.
31) Seneka. 32) Zapolska.

Hasła pionowo:

1) Dumas. 2) Owidiusz. 3) Soczi. 4) H. 5) Reymont. 6) Jastrun. 9) Chopin. 12) Sand.
13) Nawoi. 14) Pitagoras. 19) Atu. 20) Norwid. 21) Fromm. 24) Obyty. 25) Skarga. 27) Kira.
29) Ork. 30) As.

D	O	S	T	O	J	E	W	S	K	I		R	E	J
U				W				O		Ł	Ż	E		A
M	I	C	K	I	E	W	I	C	Z			Y		S
A		H		D				Z		M	A	M	E	T
S	Ł	O	N	I	M	S	K	I				O		R
		P		U		A			N	E	O	N		U
P		I	B	S	E	N			A			T	V	N
I	P	N		Z		D	A	R	W	I	N			
T			F				T		O		O	N	O	
A			R		F	O	U	R	I	E	R			S
G	O	G	O	L		B					W			K
O			M			Y		K	O	B	I	E	T	A
R	E	Y	M	O	N	T		I			D			R
A				R		Y		R				A		G
S	E	N	E	K	A		Z	A	P	O	L	S	K	A

Opracowała *mgr Gabriela Bonk* – nauczyciel bibliotekarz, ZSU w Rybniku.

Julia Kokot

Szkoła Podstawowa nr 36 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Katowicach

NAUCZYCIEL W OCZACH UCZNIÓW

Koniec roku szkolnego to czas skłaniający do refleksji i podsumowań własnej pracy. Zastanawiamy się, jak uczniowie będą wspominać nas, nauczycieli? Zwłaszcza ci, którzy kończą kolejny szczebel edukacji... Oby jak najlepiej!

Na jednym ze szkoleń metodycznych, w którym uczestniczyłam, prowadzący zapytał, czy nauczyciele potrafią odnaleźć w swojej pamięci jakieś ciekawe lekcje z czasów, kiedy sami byli uczniami. Przyznam szczerze, iż tych moich wspomnień było bardzo niewiele. I wówczas od razu przeszła mi przez głowę egoistyczna myśl, aby to moje zajęcia uczniowie pamiętali i mile wspominali jak najdłużej. W tym celu były mi pomocne informacje o tym, co o mnie sądzą i jak mnie postrzegają.

Przedstawiam Państwu anonimową ankietę, którą skierowałam do uczniów klas kończących dany etap kształcenia, licząc na szczerze odpowiedzi, z których będzie można wyciągnąć wnioski przydatne w kolejnym roku szkolnym. Ankieta składa się z dziesięciu pytań dotyczących prowadzonego przedmiotu. Uczniowie informują nas, czy lubią nasze zajęcia, czy zagadnienia – poruszane podczas lekcji – są jasno tłumaczone, czy mogą zwrócić się o pomoc do nauczyciela. Są również pytania związane z ocenianiem, czy jest ono sprawiedliwe w opinii uczniów, czy ocenia się ich także za wysiłek i zaangażowanie. Ponadto ankieta daje odpowiedzi na pytania dotyczące życzliwości ze strony nauczyciela, jak i atmosfery panującej na zajęciach. Ciekawe dla nauczyciela mogą być odpowiedzi na pytanie o możliwość ściągania podczas pisania testów. Pomimo tego, iż zawsze staram się solidnie pilnować uczniów, niektórzy z nich przyznają, że udało im się ściągać.

Szczerze zachęcam do przeprowadzenia takiego badania, ponieważ pozwala sprawdzić, w jaki sposób nauczyciel jest postrzegany przez uczniów, a uzyskane odpowiedzi umożliwiają przeprowadzenie ewentualnej autorefleksji na przyszłość.

Pytania do ankiety można dobierać dowolnie, w zależności od tego, czego nauczyciel chce się dowiedzieć. Warto też skorzystać z gotowego formularza, udostępnionego na serwisie edukacyjnym Profesor.pl¹ lub nawiązać kontakt mailowy z autorką artykułu (julia.kokot@op.pl).

¹ *Nauczyciel w oczach ucznia* [on-line]. Dostępny w WWW: http://www.profesor.pl/mat/na8/pokaz_material_tmp.php?plik=na8/na8_kruk_201103_1.php&id_m=7856 [dostęp: 8.05.2012].

Ankieta „Nauczyciel w oczach ucznia”

Proszę o ocenę każdego pytania, w skali 1-4, gdzie poszczególne punkty oznaczają:

- 1- nie
- 2- raczej nie
- 3- raczej tak
- 4- tak

1. Czy chętnie przychodzisz na zajęcia języka angielskiego?
2. Czy nauczyciel jasno tłumaczy zagadnienia na lekcjach?
3. Czy zachęca Cię do samodzielnego myślenia?
4. Czy w razie trudności możesz zwrócić się o pomoc?
5. Czy docenia Twoje wysiłki i pracę podczas zajęć?
6. Czy rozumiesz jego polecenia w czasie lekcji?
7. Czy atmosfera na lekcjach Ci odpowiada?
8. Czy ocenia Cię sprawiedliwie?
9. Czy okazuje Ci życzliwość?
10. Czy uważasz, że da się ściągać podczas pisania testów?

Dziękuję za wypełnienie ankiety.

*Mgr Julia Kokot – nauczyciel języka angielskiego,
SP nr 36 w Katowicach.*

JANUSZ KORCZAK

**ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE,
ZA LATA 1921-2002 (BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA),
1946-2011 (BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA – KSIĄŻKI), 1991-IV.2012 (BIBLIOGRAFIA
PRZEDMIOTOWA – ARTYKUŁY) OPRACOWANE NA PODSTAWIE ZBIORÓW WŁASNYCH BIBLIOTEKI,
PRZYGOTOWANE Z OKAZJI OGŁOSZENIA PRZEZ SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ROKU 2012,
ROKIEM JANUSZA KORCZAKA**

*Jestem nie po to, aby mnie kochali i podziwiali, ale po to, abym ja działał i kochał.
Nie obowiązkiem otoczenia pomagać mnie, ale ja mam obowiązek troszczenia się o świat, o człowieka.*

Janusz Korczak

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA:

1. BANKRUCTWO Małego Dżeka : powieść / Janusz Korczak. – Wyd. 4. – Kraków : J. Mortkowicz, 1948. – 199 s. ; 21 cm
2. DZIECKO salonu / Janusz Korczak. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1980. – 275 s., 1 tabl., portr. ; 21 cm
3. DZIEŁA. T. 1, Dzieci ulicy ; Dziecko salonu / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1992. - 529 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-10-8
4. DZIEŁA. T. 2, Koszałki opałki ; Humoreski i felietony [cz. 1 i 2] / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1998. – 406, 637 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-42-6
5. DZIEŁA. T. 3, Na mównicy : publicystyka społeczna (1898-1912) [cz. 1 i 2] / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1994. - 532, 363 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-22-1
6. DZIEŁA. T. 4, Szkoła życia ; Obrazki szpitalne : artykuły pedagogiczne i medyczne (1900-1912) / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1998. -597 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-40-X
7. DZIEŁA. T. 5, Moški ; Joski i Srule ; Józki, Jaški i Franki / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1997. - 382 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-39-6
8. DZIEŁA. T. 6, Sława : opowiadania (1898-1914) / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1996. - 455 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-35-3
9. DZIEŁA. T. 7, Jak kochać dziecko ; Momenty wychowawcze ; Prawo dziecka do szacunku / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1993. - 567 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-12-4
10. DZIEŁA. T. 8, Król Maciuś Pierwszy ; Król Maciuś na wyspie bezludnej / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1992. – 457 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-11-6

11. DZIEŁA. T. 9, Bankructwo małego Dżeka ; Kiedy znów będę mały / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1994. - 384 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-17-5
12. DZIEŁA. T. 10, Senat szaleńców ; Proza poetycka ; Utwory radiowe / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1994. - 419 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-29-9
13. DZIEŁA. T. 12, Kajtuś czarodziej ; Uparty chłopiec ; Opowiadania (1918-1939) / Janusz Korczak ; kom. red. Aleksander Lewin [i in.]. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1998. - 503 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-44-2
14. FRAGMENTY utworów / Janusz Korczak ; wybrała Danuta Stepniewska ; il. Małgorzata Różańska. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1979. - 248 s. : il. ; 24 cm
15. JAK kochać dziecko / Janusz Korczak. - Warszawa : Jacek Santorski and CO, 1992. - 140 s. ; 21 cm. - ISBN 83-85386-11-4
16. JAK kochać dziecko ; Dziecko w rodzinie / Janusz Korczak. - Wyd. 2. - Warszawa : J. Mortkowicz, 1929. - 168 s. ; 19 cm
17. JAK kochać dziecko ; Internat, kolonie letnie / Janusz Korczak. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1958. - 103 s. ; 21 cm
18. JAK kochać dziecko ; Internat, kolonie letnie, dom sierot / Janusz Korczak. - Warszawa : Książka, 1948. - 208 s. ; 20 cm
19. JAK kochać dziecko ; Prawo dziecka do szacunku / Janusz Korczak. - Warszawa : Żak, 2002. - 200 s. ; 21 cm. - ISBN 83-88149-73-3
20. JÓZKI, Jaśki i Franki / Janusz Korczak ; il. Katarzyna Gintowt. - Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1985. - 224 s. : il. ; 17 cm. - (Lektura Szkolna). - ISBN 83-08-01091-3
21. KAJTUŚ czarodziej / Janusz Korczak ; il. Tomasz Borowski. - [Wyd. 4]. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1986. - 224 s. : il. ; 24 cm. - ISBN 83-10-08668-5
22. KIEDY znów będę mały / Janusz Korczak ; oprac. Barbara Kryda. - Wrocław ; Warszawa : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1991. - 218 s. ; 19 cm. - (Biblioteka Narodowa dla Młodzieży. Seria III ; nr 1). - ISBN 83-04-03884-6
23. KRÓL Maciuś na wyspie bezludnej / Janusz Korczak ; il. Waldemar Andrzejewski. - Wyd. 7. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1978. - 204 s. : il. ; 21 cm
24. KRÓL Maciuś Pierwszy / Janusz Korczak ; il. Waldemar Andrzejewski. - [Wyd. 8]. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1980. - 292 s. : il. ; 24 cm. - (Lektura Szkolna). - ISBN 83-10-07947-8
25. MOMENTY wychowawcze / Janusz Korczak. - Wyd. 2. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1924. - 66 s. ; 19 cm
26. NA koloniach letnich. Cz. 1, Mośki, Joski i Srule / Janusz Korczak. - Warszawa : „Książka”, 1946. - 108 s. ; 21 cm
27. NA koloniach letnich. Cz. 2, Józki, Jaśki i Franki / Janusz Korczak. - Warszawa : „Książka”, 1946. - 156 s. ; 21 cm
28. O GAZETCE szkolnej / Janusz Korczak. - Warszawa : Polska Składnica Pomocy Szkolnych, 1921. - 22 s. ; 19 cm
29. PAMIĘTNIK / Janusz Korczak ; posłowie napisała Alicja Szlązakowa. - Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1984. - 56 s. ; 28 cm. - ISBN 83-210-0504-7
30. PEDAGOGIKA żartobliwa / Janusz Korczak. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1958. - 75 s. ; 20 cm
31. PRAWIDŁA życia / Janusz Korczak. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1958. - 80 s. ; 20 cm
32. PRAWIDŁA życia : pedagogika dla dzieci i młodzieży / Janusz Korczak ; il. Szymon Kobylński. - [Wyd. 2]. - Warszawa : Pelikan, 1988. - 112 s. : il. ; 20 cm. - ISBN 83-00-82362-3

33. PRAWO dziecka do szacunku / Janusz Korczak. - Rypin : Verbum, 1996. - 44 s. ; 21 cm. - ISBN 83-904609-1-2
34. UPARTY chłopiec : życie Ludwika Pasteura / Janusz Korczak. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1960. - 132 s. ; 20 cm
35. WYBÓR pism. T. 1 [Dziecko salonu ; Koszałki-opałki ; Felietony i artykuły] / Janusz Korczak ; wyboru dokonał Igor Newerly. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1957. - LIX, 452 s., [1] portr. ; 20 cm
36. WYBÓR pism. T. 2 [Bobo ; Feralny Tydzień ; Spowiedź motyla ; Kiedy znów będę mały ; Moški, Joski i Srule ; Józki, Jaški i Franki] / Janusz Korczak ; wyboru dokonał Igor Newerly. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1958. - 543 s. ; 21 cm
37. WYBÓR pism. T. 3 [Momenty wychowawcze ; Jak kochać dziecko ; Prawo dziecka do szacunku] / Janusz Korczak ; wyboru dokonał Igor Newerly. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1958. - 430 s. ; 21 cm
38. WYBÓR pism. T. 4 [Prawidła życia ; Pedagogika żartobliwa ; O gazetce szkolnej ; Bezwstydnie krótkie ; Wypowiedzi - artykuły ; Słowo wstępne do rozprawy Jędrzeja Śniadeckiego „O fizycznym wychowaniu dzieci” ; Senat szaleńców ; Oferta ; Pamiętnik] / Janusz Korczak ; wyboru dokonał Igor Newerly. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1958. - 639 s. ; 21 cm
39. WYBÓR pism pedagogicznych. T. 1, Jak kochać dziecko ; Prawo dziecka do szacunku ; Momenty wychowawcze / Janusz Korczak. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1957. - 362 s. : il. ; 21 cm
40. WYBÓR pism pedagogicznych. T. 2 / Janusz Korczak ; posłowie Zofii Szymańskiej. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1957. - 256 s. ; 21 cm

BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA:

PUBLIKACJE ZWARTE (KSIĄŻKI):

1. ABY nie uległo zapomnieniu : rzecz o Domu Sierot Krochmalna 92 / Ida Merżan. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1987. - 240 s., [4] k. tabl. : il. ; 21 cm. - ISBN 83-10-08896-5
2. CO mi dał Janusz Korczak : pokłosie konkursu / wyboru dokonał Kazimierz Dębicki ; wstęp i redakcja Eli Frydman. - Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1962. - 171 s. : il. ; 21 cm
3. CZARODZIEJ / Wanda Żółkiewska ; il. Stanisław Rozwadowski. - [Wyd. 2]. - Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. - 192 s. ; 24 cm. - ISBN 83-03-02303-9
4. DZIECI : miłość moja, duma moja, troska moja / Ida Merżan. - Warszawa : Ezop, 2002. - 278, XXXII s. : fot. ; 21 cm. - (Z kręgu Korczaka : tematy, ludzie, dokumenty / Ośrodek Dokumentacji i Badań KORCZAKIANUM). - ISBN 83-914684-9-6
5. GDY nadchodził kres... : ostatnie lata życia Janusza Korczaka / Aleksander Lewin. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1996. - 192 s. : repr. ; 20 cm. - ISBN 83-02-06375-4
6. JANUSZ Korczak / Marek Jaworski. - Warszawa : "Interpress", 1973. - 156 s., [8] k. tabl. : il. ; 18 cm
7. JANUSZ Korczak / Hanna Mortkowicz-Olczakowa. - Kraków : Wydawnictwo J. Mortkowicz, 1949. - 247 s. ; 22 cm
8. JANUSZ Korczak / Alicja Szlązakowa. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1978. - 143 s. : il, portr. ; 19 x 21 cm
9. JANUSZ Korczak : poradnik bibliograficzny / Janina Huppenthal ; pod red. i ze wstępem Witolda Stankiewicza. - Warszawa : Biblioteka Narodowa. Instytut Bibliograficzny ; Toruń : Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika, 1978. - 56 s. ; 25 cm

10. JANUSZ Korczak : życie i dzieło : materiały z Międzynarodowej Sesji Naukowej, Warszawa, 12-15 października 1978 r. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1982. - 332 s. ; 30 cm. - ISBN 83-02-01482-6
11. JANUSZ Korczak a szkoła : poglądy, oceny, doświadczenia / Daniela Rusakowska. - Warszawa : Instytut Badań Pedagogicznych. Zakład Systemów Wychowawczych, 1989. - 162 s. ; 21 cm
12. JANUSZ Korczak dzisiaj / Janusz Tarnowski. - Warszawa : Akademia Teologii Katolickiej, 1990. - 244 s. 20 k. tabl. : fot. ; 20 cm
13. JANUSZ Korczak w getcie : nowe źródła / Instytut Badań Edukacyjnych. Pracownia Korczakowska. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza Latona, 1992. - 310 s., [8] k. tabl., [1] portr. ; 21 cm. - ISBN 83-85449-08-6
14. KALENDARZ życia, działalności i twórczości Janusza Korczaka / Maria Falkowska ; [przedm. Aleksander Lewin]. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1989. - 416 s., [16] s. tabl. : faks., fot., portr. ; 21 cm. - (Janusz Korczak - Źródła i Studia ; t. 3). - ISBN 83-10-09142-7
15. KLASYCY pedagogiki opiekuńczej. T. 1, System opiekuńczo-wychowawczy Janusza Korczaka / Marian Jakubowski. - Częstochowa : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1989. - 229 s. ; 24 cm
16. KORCZAK / Stefan Wołoszyn. - Wyd. 2. - Warszawa : Wiedza Powszechna, 1982. - 336 s. : il., 1 portr. ; 21 cm. - (Myśli i Ludzie. Pedagogika). - ISBN 83-214-0300-X
17. KORCZAK : próba biografii / Joanna Olczak-Ronikier. - Warszawa : Wydawnictwo W.A.B., 2011. - 480 s. : il. ; 25 cm. - (Fortuna i Fatum). - ISBN 978-83-7414-077-5
18. KORCZAK z bliska / Kazimierz Dębnicki. - Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1985. - 179 s. ; 21 cm. - ISBN 83-205-3650-2
19. KORCZAK znany i nieznany / Aleksander Lewin. - Warszawa : Ezop : Wyższa Szkoła Pedagogiczna Związku Nauczycielstwa Polskiego, 1999. - 546 s., XXIV s. tabl. : fot. ; 21 cm. - ISBN 83-900153-4-X "Ezop". - ISBN 83-87301-01-9 WSP ZNP
20. KORCZAKOWSKIE dialogi / red. nauk. Jadwiga Bińczycka. - Warszawa : Żak, 1999. - 240 s. ; 21 cm. - ISBN 83-88149-15-6
21. MAŁY człowiek / Zofia Rydet ; [teksty z pism pedagogicznych Janusza Korczaka wybrała Zofia Rydet ; wstęp: Alfred Ligocki ; tł. na ang. Marek Łatyński, na fr. Gilberte Crépy-Szymańska, na ros. Eugeniusz Szpak ; układ i oprac. graf. Wojciech Zamecznik]. - Warszawa : Arkady, 1965. - 106 k. : il. ; 23 cm
22. MYŚL pedagogiczna Janusza Korczaka : nowe źródła / Janusz Korczak ; wybór Maria Falkowska ; wstęp Aleksander Lewin. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1983. - 396 s. ; 21 cm. - (Źródła i studia / Instytut Badań Pedagogicznych. Zakład Badań Systemów Wychowawczych. Pracownia Korczakowska ; t. 2). - ISBN 83-1008345-9
23. NAUCZYCIEL i szkoła w procesach innowacji pedagogicznych : aspekty diagnostyczne : praca zbiorowa / pod red. Andrzeja Pluty, Jerzego Zdańskiego. - Częstochowa : Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, 1998. - 235 s. ; 21 cm. - ISBN 83-86894-71-7
24. O PEDAGOGIKĘ jako naukę o człowieku : w setną rocznicę urodzin Janusza Korczaka / pod red. Jadwigi Bińczyckiej i Kazimierza Gorzeloka. - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1979. - 188 s. ; 21 cm. - (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; nr 311)
25. OJCIEC cudzych dzieci : wspomnienie o „Starym Doktorze” Januszu Korczaku. T. 1 / Jan Piotrowski. - Łódź : „Poligrafika”, 1946. - 55 s. ; 20 x 14 cm
26. PRAWO dziecka do zdrowia / pod red. Jadwigi Bińczyckiej. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. - 316 s. : il. ; 24 cm
27. PREKURSORY pedagogiki opiekuńczej : J. H. Pestalozzi, J. Korczak, A. Makarenko, J. Babicki / Ireneusz Pyrzyk. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 1998. - 199 s. ; 21 cm. - ISBN 83-7174-119-7

28. ROZMOWA w sadzie piątego sierpnia / Igor Newerly. - Warszawa : "Czytelnik", 1978. - 116 s. ; 16 x 17 cm
29. SAMORZĄD uczniowski w systemie wychowawczym Korczaka / I. Newerly, A. Kamiński, W. Żelazko. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1962. - 232 s. : il. ; 19 cm. – (Biblioteka Samorządu Uczniowskiego)
30. TRYPTYK pedagogiczny : Korczak, Makarenko, Freinet / Aleksander Lewin. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1986. - 160 s. ; 21 cm. - (Wychowanie). - ISBN 83-10-08841-8
31. WARTOŚCI pedagogiki Janusza Korczaka : praca zbiorowa / pod red. Piotra Poręby. - Lublin : Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1979. - 103 s. ; 24 cm. – (Rozprawy Wydziału Teologiczno-Kanonicznego / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ; 49)
32. WCZESNA edukacja dziecka : stan obecny, perspektywy, potrzeby / pod red. Józefy Bałachowicz, Anny Kowalskiej. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, 2006. - 96 s. : il. ; 24 cm. – ISBN 83-88278-74-6
33. WSPOMNIENIA o Januszu Korczaku / wybór i oprac. Ludwika Barszczewska, Bolesław Milewicz ; [wstęp Igor Newerly]. - [Wyd. 2]. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 1989. - 336 s. ; 21 cm. - (Janusz Korczak - Źródła i Studia ; t. 1). - ISBN 83-10-08022-0

ARTYKUŁY I NIESAMOISTNE CZĘŚCI WYDAWNICZE:

1. ABECADŁO praktyki wychowawczej Janusza Korczaka / Małgorzata Knop // Przegląd Edukacyjny. - 2007, nr 3, s. 16-17
2. ASPEKT pedagogiczny w pismach Korczaka / Szewach Eden // Nowe w Szkole. – 1999/2000, nr 9, s. 6-8
3. CZY król Maciuś I [Janusza Korczaka] mógłby zreformować czytelnictwo? / Ewa Gołaszewska // Język Polski w Szkole IV-VI. - 2002/2003, nr 3, s. 25-29
4. DIAGNOZA komunikacyjno-symbolicznego charakteru edukacji w żartobliwo-pedagogicznych rozważaniach Janusza Korczaka / Andrzej Pluta // W: NAUCZYCIEL i szkoła w procesach innowacji pedagogicznych : aspekty diagnostyczne : praca zbiorowa / red. Andrzej Pluta, Jerzy Zdański. – Częstochowa: Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, 1998. – S. 195-220
5. DOBRY Doktor : inscenizacja z okazji Dnia Patrona Szkoły - Janusza Korczaka / Kazimiera Cetera, Barbara Sitek // Wychowawca. - 2009, nr 7-8, s. 36-38
6. DZIECKO i jego wychowanie w ujęciu Janusza Korczaka - aspekt higieniczno-zdrowotny / Bożena Matyjas // Nauczanie Początkowe. - 2005/2006, nr 2, s. 16-20
7. DZIECKO jest jutrem [system wychowawczy J. Korczaka] / Maria Chymuk // Wychowawca. - 2007, nr 6, s. 20
8. FURIA czytania - o czytelnictwie i książce według doktora Janusza Korczaka / Jolanta Szcześniak // W: STUDIA bibliologiczne. T. 14, Z dziejów książek, bibliotek i czytelnictwa : varia / pod red. Krystyny Heskowej-Kwaśniewicz. - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2002. - (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; nr 2045). - S. 41-53
9. GORYCZ niespełnionych nadziei [dokonania Janusza Korczaka] / Marta Ziółkowska-Sobecka // Nowa Szkoła. – 1992, nr 9, s. 556-559
10. IDEA braterstwa – pedagogicznym przesłaniem Janusza Korczaka / Maria Andres // Wychowawca. – 1994, nr 9, s. 17-19
11. IDEE praw dziecka w życiu i pracy Janusza Korczaka / Jadwiga Kopczyńska-Sikorska // Wychowanie w Przedszkolu. – 1992, nr 6, s. 334-338
12. IDEE psychologii humanistycznej w systemie wychowawczym Janusza Korczaka / Joanna Śnieżek // W: PSYCHOLOGIA humanistyczna a wychowanie / pod red. Mieczysława Łobockiego. - Lublin : Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 1994. – S. 116-121

13. JANUSZ Korczak (1878-1942) : człowiek, pedagog i wychowawca [zestawienie bibliograficzne] / Elżbieta Trojan // Poradnik Bibliotekarza. - 2012, nr 2, s. 38-40
14. JANUSZ Korczak : pedagog heroiczny // W: WIZERUNKI sławnych pedagogów polskich / Wincenty Okoń. – Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1993. – S. 220-249
15. JANUSZ Korczak : pedagogiczne transgresje / Barbara Smolińska-Theiss // Pedagogika Społeczna. - 2007, nr 1, s. 7-10
16. JANUSZ Korczak : portret polityczny / Wiesław Theiss // Kwartalnik Pedagogiczny. – 1994, nr 3, s. 43-55
17. JANUSZ Korczak : różne spojrzenia / Jadwiga Bińczycka [i in.] // Ruch Pedagogiczny. – 1998, nr 3/4, s. 99-175
18. JANUSZ Korczak o etosie człowieka / Irena Kotwicka // Edukacja i Dialog. - 2006, nr 7, s. 60-62
19. JANUSZ Korczak sam o sobie / Agnieszka Witkowska // Biblioteka - Szkolne Centrum Informacji. - 2012, nr 2, s. 4-11
20. JANUSZ Korczak wobec Zagłady : próba interpretacji tekstów / Ruta Sakowska // Kwartalnik Historii Żydów. - 2005, nr 2, s. 184-194
21. JANUSZA Korczaka personalizm ponadwyznaniowy / Krystyna Ablewicz // W: WYCHOWANIE na rozdrożu : personalistyczna filozofia wychowania / red. Franciszek Adamski. – Kraków : Uniwersytet Jagielloński, 1999. – S. 223-228
22. JEŚLI zdążę, napiszę apologię wszy : o insektach w tekstach Korczaka / Jacek Leociak // Res Publica Nowa. - 2008, nr [1/2], s. 84-92
23. KAJTUŚ czarodziej Janusz Korczaka : baśń dla dzieci czy dla dorosłych? / Krystyna Zabawa // Guliwer. - 2009, nr 3, s. 41-50
24. KOMPENSACYJNA wartość działalności kulturalnej w placówkach korczakowskich / Bożena Matyjas // W: PRAWA dziecka : deklaracje i rzeczywistość : materiały z Konferencji Rembertów 19-21 czerwca 1992 r. / red. nauk. Jadwiga Bińczycka. - Kraków : Impuls, 1993. – 327-339
25. KONFERENCJA Korczakowska / Małgorzata Narożnik // Wychowanie w Przedszkolu. - 2007, nr 10, s. 57-59
26. KORCZAK : w pięćdziesiątą rocznicę śmierci / Wiesław Theiss // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 1992, nr 4, s. 173-180
27. KORCZAK i Freinet – co ich łączy, a co różni? / Aleksander Lewin // Nowa Szkoła. – 1997, nr 2, s. 16-20
28. KORCZAK o wychowaniu przedszkolnym / Edyta Wolter // Wychowawca. - 2004, nr 3, s. 16-17
29. KORCZAKOWSKA idea praw dziecka / Barbara Smolińska-Theiss // Pedagogika Społeczna. - 2010, nr 3-4, s. 7-19
30. KORCZAKOWSKA Republika Dziecięca Dyliniarnia - doniesienie z prac / Maria Pułczyńska // Klanza w Edukacji. - 2006, nr 1, s. 8-9
31. KORCZAKOWSKI witraż dziecięcy / Jadwiga Bińczycka // Chowanna. - [R. 54], t. 1 (2010), s. 27-38
32. MARZENIA i świat realny w pracy Janusza Korczaka / Jacek Hołówka // Pedagogika Społeczna. - 2007, nr 4, s. 37-41
33. MIĘDZY gettem a niebem, czyli o ostatnim przedstawieniu w Domu Sierot Janusza Korczaka / Agnieszka Witkowska // Kwartalnik Historii Żydów. - 2009, nr 3, s. 312-326
34. NAUKI ekonomiczne w powieściach Janusza Korczaka / Janusz Beksiak, Joanna Papuzińska // W: MÓJ bajarz : studia i szkice o literaturze młodzieżowej / Joanna Papuzińska. - Warszawa : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2010. - (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 113). - S. 110-121
35. NAUKI ekonomiczne w powieściach Janusza Korczaka / Janusz Beksiak, Joanna Papuzińska // W: OCALONE królestwo : twórczość dla dzieci, perspektywy badawcze,

- problemy animacji / red. nauk. Grzegorz Leszczyński, Danuta Świerczyńska-Jelonek, Michał Zając. - Warszawa : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2009. - S. 41-49
36. O JANUSZU Korczaku w 85 rocznicę założenia w Warszawie „Domu Sierot” / Jadwiga Kopczyńska-Sikorska // Wychowanie w Przedszkolu. – 1998, nr 2, s. 100-103
37. OPIEKA nad dzieckiem osieroconym w poglądach i praktyce wybranych pedagogów okresu międzywojennego / Joanna Domańska // Wychowanie na co Dzień. - 2004, nr 6, s. 19-21
38. PEDAGOGIKA Janusza Korczaka / Zygmunt Bajorski // Nowe w Szkole. - 2002, nr 7-8, s. 35-40
39. POGLĄDY Korczaka i Schoenebecka w opinii nauczycieli / Iwona Paszenda // Edukacja i Dialog. - 2006, nr 7, s. 63-67
40. PORTRET wychowawcy : Janusz Korczak / Antonina Gurycka // Psychologia w Szkole. - 2005, nr 1, s. 71-78
41. POTRZEBA działań pedagogicznych w środowisku otwartym [ogniska wychowawcze Kazimierza Lisieckiego we Francji] / Daniel Queff // Pedagogika Społeczna. - 2005, nr 4, s. 121-128 : fot.
42. PRZYGOTOWANIE do uczestnictwa w kulturze w placówkach opiekuńczych Korczaka // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 1991, nr 3, s. 136-141
43. RECEPCJA idei i systemu wychowania Janusza Korczaka w małopolskich placówkach opieki nad sierotą żydowską (1918-1939) / Mirosław Łapot // W: SPOŁECZNE konteksty edukacji / pod red. Kazimierza Rędzińskiego i Mirosława Łapota. - Gliwice : Wydawnictwo Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości, 2009. - (Prace Naukowe Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości. Pedagogika ; t. 1). - S. 247-259
44. ROLA wychowawcy opiekuna w poglądach pedagogicznych Janusza Korczaka / Paweł Koziołek // Kultura Fizyczna. - 2006, nr 5-6, s. 32-33
45. STRATEGIE władzy, taktyki emancypacji : "ukryty program" a świadomość praktyczna w edukacji nauczycieli / Rafał Włodarczyk // Kultura i Edukacja. - 2010, nr 2, s. 60-79
46. SYMBOLE władzy w baśniach [o królu Maciusiu] Janusza Korczaka / Jolanta Szcześniak // Guliwer. - 2003, nr 2, s. 24-31
47. SZKOLNE doświadczenia bohaterów prozy Janusza Korczaka / Jolanta Szcześniak // Guliwer. - 2006, nr 1, s. 37-42 : il.
48. ŚWIĘTY niedowiarek [Janusz Korczak] / Janusz Tarnowski ; rozm. przepr. Katarzyna Kolska, Paweł Kozacki // W Drodze. - 2009, nr 2, s. 39-45
49. TOLERANCJA dziecka w poglądach pedagogicznych / Ireneusz Pyrzyk // Wychowanie na co Dzień. – 1995, nr 3, s. 10-12
50. TRADYCJE Korczakowskie w dziecięcej twórczości Joanny Papuzińskiej / Jolanta Szcześniak // Guliwer. - 2005, nr 3, s. 12-17
51. UNIWERSALNE wartości dorobku pedagogów-nowatorów - ze szczególnym uwzględnieniem spuścizny Janusza Korczaka / Aleksander Lewin // Ruch Pedagogiczny. - 2002, nr 5-6, s. 21-32
52. W XXI wieku z pedagogiką Janusza Korczaka i Aleksandra Kamińskiego / Feliks Bocian // Bytomskie Zeszyty Pedagogiczne. - Z. 10 (2006), s. 22-29
53. W SŁUŻBIE dzieciom : pedagogika Janusza Korczaka (1878-1942) : (zestawienie bibliograficzne) / Elżbieta Trojan // Wszystko dla Szkoły. - 2012, nr 3, s. 22-23
54. WAKACJE według doktora Korczaka [literatura dla dzieci] / Jolanta Szcześniak // Guliwer. - 2003, nr 2, s. 10-20
55. WĘDRÓWKI idei czy wzoru człowieczeństwa : (osobliwości recepcji spuścizny życiowej Janusza Korczaka) / Aleksander Lewin // Kultura i Edukacja. – 1995, nr 2, s. 7-21
56. WSPÓŁCZESNOŚĆ propozycji wychowawczych Janusza Korczaka / Magdalena Zmysłowska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2010, nr 3, s. 29-40

57. WYCHOWANIE fizyczne i zdrowotne w refleksjach pedagogicznych Janusza Korczaka / Anna Dąbrowska, Andrzej Dąbrowski // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. – 1993, nr 5, s. 153-157
58. WYCHOWANIE światopoglądowe w pedagogice Janusza Korczaka / Kazimierz Rędziński // Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu. Pedagogika. – 1993, nr 30, s. 53-60
59. WYCHOWAWCA i opiekun rozumny [idee wychowania według Korczaka] / Krystyna Duraj-Nowakowa // Nauczyciel i Szkoła. - 2009, nr 3-4, s. 10-24
60. WYCHOWAWCO, bądź Fabre'em świata dziecięcego! [O książce Ericha Dauzenrotha "Janusz Korczak - życie dla dzieci"] / Elżbieta Surtel // Klanza w Szkole. - 2005, nr 1, s. 27-30
61. ZA rękę mnie, Doktorze, weź : (przedstawienie poświęcone pamięci Janusza Korczaka) / Barbara Lipińska-Postawa // Wszystko dla Szkoły. - 2008, nr 7-8, s. 6-8
62. ZACIEMNIONY pokój [pamiętnik Janusza Korczaka] / Piotr Mitzner // Teksty Drugie. - 2007, nr 5, s. 149-164

*Opracowała mgr **Katarzyna Herich** – nauczyciel bibliotekarz,
Wydział Informacji Bibliograficznej PBW w Katowicach.*

REGIONALIA

**ZAWSZE STARAM SIĘ PROPAGOWAĆ PIĘKNO NASZEJ GWARY
Z PANEM LESZKIEM JĘCZMYKIEM – ŚLĄZAKIEM ROKU 2006
ROZMAWIA ANNA MARCOL**

Fot. J. Marcol.

Leszek Jęczmyk urodził się 16.03.1949 roku w Szopienicach-Burowcu, obecnej dzielnicy Katowic. W latach 1956-63 uczęszczał do tamtejszej Szkoły Podstawowej im. A. Mickiewicza, a następnie (1963-68) do Technikum Teletransmisyjnego w Katowicach-Piotrowicach, zdobywając zawód teletechnika. Lata młodości spędził w sąsiedniej dzielnicy – Dąbrówce Małej. Tutaj poznał swoją żonę Irenę, z którą ożenił się w 1974 roku. Od 24 lat Państwo Jęczmykowie mieszkają w Katowicach-Bogucicach. Mają dwoje dorosłych dzieci, córkę Sabinę – matkę trzyletniego Maciusia oraz syna Damiana, absolwenta Wydziału Transportu Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

W 2006 roku L. Jęczmyk zgłosił się do konkursu „Po naszymu, czyli po śląsku”. Jego udział w konkursie zakończył się wielkim sukcesem – otrzymał tytuł Ślązaka Roku 2006, który znacząco i pozytywnie wpłynął na jego dalsze życie.

L. Jęczmyk niemal całe życie zawodowe związał z Centralnym Ośrodkiem Informatyki Górnictwa w Katowicach, gdzie pracował w swoim zawodzie. Od listopada 2009 roku jest na emeryturze, wypełniając czas swoimi pasjami. Wędruje z aparatem po ukochanym Górnym Śląsku i Zagłębiu. Majsterkuje w domu. Dużo czyta, nadrabiając zaległości. Sporo czasu spędza również przy komputerze. Przymierza się do rysowania i malowania, a w okresie wielkanocnym jest bez reszty pochłonięty robieniem kraszanek. Każdą wolną chwilę stara się spędzać ze swoim ukochanym wnuczką Maciusiem.

Anna Marcol: Jest Pan związany z trzema katowickimi dzielnicami – Burowcem, Dąbrówką Małą i Bogucicami. Którą z nich darzy Pan największym sentymentem?

Leszek Jęczmyk: Trudne pytanie. W każdej z tych dzielnic spędziłem ileś tam lat swojego życia. Z każdą się związałem, z każdej mam jakieś wspomnienia. Ja je traktuję jako całość, bo przecież leżą tak blisko siebie. To poczucie wzmacnia jeszcze to, że z okien mojego mieszkania na osiedlu im. Kukuczki w Bogucicach widzę Dąbrówkę Małą i Burowiec. Spełniło się moje marzenie, żeby pozostać jak najbliżej miejsca urodzenia. Gdybym jednak musiał wskazać tę dzielnicę, którą darzę największym sentymentem, to byłaby to Dąbrówka Mała. Tu spędziłem najpiękniejszy okres swego życia – młodość. Tu się ożeniłem i tu przyszły na świat moje dzieci. Mam do kogo przyjść, bo mieszka tu moja córka, siostra i dalsi krewni. Na ulicy zawsze można spotkać kogoś znajomego. Poza tym Dąbrówka Mała tonie wprost w zieleni i to jest jej niewątpliwym walorem.

A.M.: W 2006 r. został Pan Ślązakiem Roku, ujmując sędziów i publiczność swoją wzruszającą opowieścią o Burowcu. Co skłoniło Pana do wzięcia udziału w konkursie „Po naszymu, czyli po śląsku”?

L.J.: Mój udział w konkursie „Po naszymu, czyli po śląsku” to było niezapomniane przeżycie. Ja się nim interesowałem prawie od początku i kiedyś pomyślałem sobie, że gwarą przecież potrafię się posługiwać i może dobrze byłoby się sprawdzić w konfrontacji z innymi. Po kilku latach zwlekania, postanowiłem zgłosić swój udział w roku 2006. Dodatkowym motywem było to, że na początku tego roku powiedziałem o swoim zamiarze jednej tylko osobie – mojej starszej o parę lat kuzynce. Jak się okazało, ona też kiedyś miała zamiar wystartować, ale brakło jej odwagi i cały swój zapał przelała na mnie. Gdy usłyszała na kasecie roboczy zapis mojego monologu, który sobie już przygotowywałem, stwierdziła, że mam wielką szansę zamieszać w tym konkursie. Ona bywała na przesłuchaniach wstępnych w poprzednich latach i wiedziała mniej więcej, jak to wygląda. Jak prorocze były jej przewidywania, okazało się parę miesięcy później. Moja kuzynka była odąd moim dobrym duchem i kibicem. Od dwóch lat nie ma jej już niestety wśród nas...

A.M.: Czy tytuł Ślązaka Roku coś zmienił w Pana życiu?

L.J.: Zmienił, i to bardzo. Po ogłoszeniu wyników myślałem, że dostanę nagrodę i na tym będzie koniec. Nie przypuszczałem nawet, co będzie dalej. Już po zejściu ze sceny zostałem otoczony przez dziennikarzy naszych lokalnych mediów i zasypany mnóstwem pytań... Na drugi dzień, gdy rano przyszedłem do pracy, usłyszałem w Radiu Katowice poranny news – Leszek Jęczmyk z Katowic Ślązakiem Roku 2006. Za chwilę w pokoju pojawiło się mnóstwo znajomych z gratulacjami i pytaniami, czy to rzeczywiście o mnie chodzi. Po powrocie do domu znajomi dzwonili do mnie bez przerwy z tym samym pytaniem i z gratulacjami. Parę dni potem przyjechała do mnie ekipa telewizyjna, by zrobić program. Było o mnie głośno w lokalnych mediach. Rozpoznawano mnie na ulicy. Wszystko to było dla mnie – spokojnego, szarego człowieka – bardzo miłe, choć zupełnie niespodziewane. Zacząłem też być zapraszany w różne miejsca, poznałem wielu ciekawych ludzi,

zawarłem sporo znajomości. Tak to trwa – choć już z mniejszym natężeniem – do dzisiaj.

A.M.: Często jest Pan gościem różnych instytucji kulturalnych. Czego dotyczą Pana prelekcje i wystąpienia?

L.J.: Tak, to prawda. Zapraszany jestem w różne miejsca. Są to domy kultury, biblioteki, szkoły, salki parafialne, imprezy gwarowe, festyny. Przede wszystkim bywam gościem, a czasem jurorem. Nie nazwałbym tego prelekcjami, ale spotkaniami z ludźmi. Spotkania te często przebiegają w bardzo miłej atmosferze, zwłaszcza, gdy są to ludzie dorośli, rozumiejący gwara śląską. Pożądane jest, aby w tym moim gadaniu było jak najwięcej typowo śląskich wyrazów, tzw. ausdruków. Z dziećmi w szkołach, zwłaszcza tymi młodszymi, jest trochę gorzej, bo nie wszystko rozumieją. Na początku wygłaszałem najczęściej swój zwyczajny monolog trochę poszerzony, bo ten konkursowy musiał się mieścić w czasie. Później przygotowałem sobie tych monologów kilka, na różne tematy. Po monologu bywają pytania i nawiązuje się luźna rozmowa „po naszymu”. Zawsze staram się propagować piękno naszej gwary, mówić, jak doszedłem do tego sukcesu, przypominać, że wszystko to jest za sprawą pani Marii Pańczyk-Poździej, która przed 20-stu laty wszystko to wymyśliła. Pani Maria, którą my, laureaci, nazywamy naszą drugą mamulką, jest senatorką z okręgu tarnogórskiego i redaktorką Radia Katowice. Zachęcam też słuchaczy, tych, którzy czują się na siłach, do wzięcia udziału w kolejnych edycjach konkursu.

A.M.: W regionalnych mediach pojawiają się informacje o Pana zamiłowaniu do wielkanocnych pisanek, które samodzielnie Pan przygotowuje. Skąd się wzięła ta pasja w Pana życiu?

L.J.: Tak, zdobienie jaj wielkanocnych to jedna z moich pasji. W moim przypadku są to kraszanki, czyli jaja zafarbowane i zdobione metodą rytowniczą specjalnym rysikiem. Pisanki to jaja zdobione przy użyciu wosku i farb. Moja przygoda ze zdobieniem jaj zaczęła się już w dzieciństwie, czyli grubo ponad 50 lat temu. Nikt mnie tego nie uczył. O tym, że jaja można zdobić, dowiedziałem się, jako dziecko z opowiadania mamy, która gdzieś widziała na jajach ugotowanych w łupinkach z cebuli wydrapane wzorki. To mnie zainspirowało i zawsze w okresie Świąt Wielkanocnych coś tam drapałem. Pierwsze próby były nieudolne, ale byłem uparty i z czasem doskonaliłem umiejętności. Przełomem było wymyślenie przeze mnie rysika zrobionego z igły osadzonej w patyczku i zaostrej. Teraz mogłem robić naprawdę precyzyjne zdobienia. Ponieważ lubię to zajęcie, to są efekty. Robię coraz bardziej skomplikowane wzorki. Moja robota znajduje uznanie, bo mam już pewne osiągnięcia na konkursach. Używam wyłącznie białych jaj, które gotuję na twardo i farbuję w farbach do tkanin. Po wyschnięciu wydrapuję na nich wspomnianym narzędziem różne wzorki z własnej fantazji. Mimo znacznego przekroczenia 60-tki, nadal sprawia mi to przyjemność. Żal mi tylko, że nikomu tego nie przekażę, bo córce i synowi jest to obojętne. Jedyne nadzieje, to... wnuczek.

A.M.: Wiele Pan podróżuje po Górnym Śląsku. Które śląskie miasta i miejscowości uważa Pan za godne polecenia osobom spoza regionu?

L.J.: Tak, wędrowanie po Górnym Śląsku z aparatem w rękę to moja druga pasja. To się zaczęło kilkanaście lat temu, kiedy byłem już po 50-tce. Doszedłem wtedy do wniosku, że choć żyję tutaj tyle lat, to mało znam swoją ziemię. Sporo miejsc odwiedziłem i utrwaliłem aparatem, sporo jest jeszcze do zwiedzenia. Szczególnie lubię fotografować wiosnę i barwy jesieni. Latem lubię chodzić polami i rozkoszować się zapachem dojrzewających zbóż. Lubię też oglądać i fotografować starą architekturę, stare kościoły, których na Górnym Śląsku jest dość sporo. Sporo jest też kościółków drewnianych. Lubię zwiedzać zespoły pałacowo-parkowe. Jest wiele miejsc, które mnie urzekły. Ludziom spoza Śląska poleciłbym Pszczynę z jej rynkiem, pałacem i parkiem. Piękne i malownicze są rynki w Mikołowie, Żorach, Tarnowskich Górach, Wodzisławiu, Bieruniu. Warto obejść pieszo zalew w Paprocanach i po drodze obejrzeć park i pałacyk w Promnicach. Godne polecenia i zwiedzenia są zespoły pałacowo-parkowe w Pławniowicach, Rudach, Koszęcinie, Brynku. Ciekawa jest też stara architektura dzielnic robotniczych, takich, jak w Nikiszowcu, Rudzie Śląskiej, Zabrze. Przepiękny jest rezerwat leśny Segiet między Bytomiem a Tarnowskimi Górnami i pobliskie wyrobisko po kopalni dolomitów. Można by jeszcze wymienić znacznie więcej ciekawych miejsc, godnych obejrzenia na Górnym Śląsku. Powstałaby z tego długa lista...

A.M.: Dziękuję za rozmowę.

BIBLIOTEKA POLECA

NOWOŚCI W NASZYCH ZBIORACH

Biblioteka szkolna dzisiaj / Bogumiła Staniów. - Warszawa : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2012. -283 s. : tab. ; 25 cm. - (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 128). - Bibliogr. przy rozdz. - ISBN 978-83-61464-65-5

Książka dostępna w Czytelni (sygn. cz IB V-4/128 b) i Wypożyczalni (sygn. 168702, 168703).

Biblioteka szkolna dzisiaj – najnowsza książka prof. Bogumiły Staniów, pracownika Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego – ukazała się nakładem Wydawnictwa Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, jako 128 pozycja serii *Nauka, Dydaktyka, Praktyka*. Tytuł ten, składający się z szesnastu rozdziałów, zbiera i porządkuje wiedzę o współczesnym bibliotekarstwie szkolnym.

Książkę otwierają rozdziały teoretyczne, dotyczące tendencji rozwoju współczesnych bibliotek szkolnych w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej, narodowych i międzynarodowych organizacji działających na rzecz bibliotekarstwa szkolnego oraz najważniejszych aktów prawnych. Pozostała część tomu ma charakter praktyczny. Omówiono w nim specyfikę pracy nauczyciela bibliotekarza szkolnego i organizacji biblioteki szkolnej, jako szkolnego centrum informacji. Wiele uwagi poświęcono procesom bibliotecznym, dydaktyce, formom pracy z czytelnikiem, działalności kulturalnej, współpracy ze środowiskiem, ewaluacji i ocenie jakości pracy, badaniom czytelnictwa w szkole oraz zagadnieniom promocji i public relations. Podkreślono także rolę bibliotek pedagogicznych jako placówek wspierających biblioteki szkolne.

Publikację wzbogacają wykazy literatury przedmiotu, dołączone do poszczególnych rozdziałów oraz liczne załączniki, m.in.: tekst *Manifestu bibliotek szkolnych UNESCO / IFLA z 1999 r.*, wykaz *Standardów pracy biblioteki szkolnej z 2010 r.*, *Schemat minimalnych wymagań (standardów) kształcenia nauczycieli (w tym nauczycieli bibliotekarzy) w Polsce w latach 1999-2012*, przykładowy *Wykaz prac i czynności nauczyciela bibliotekarza w bibliotece szkolnej*, *Podstawowy schemat UKD i wykaz podziałów wspólnych* oraz przykłady analizy SWOT i realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego na zajęciach prowadzonych przez bibliotekarza szkolnego.

Książka ta jest warta polecenia wszystkim nauczycielom bibliotekarzom oraz studentom bibliotekoznawstwa, przygotowującym się do pracy w bibliotekach szkolnych. Środowisko bibliotekarskie długo oczekiwało na tego typu podręcznik, omawiający w sposób kompleksowy problematykę współczesnego bibliotekarstwa szkolnego w Polsce.

Godzina dziennie z Facebook marketingiem / Chris Treadaway, Mari Smith ; [tl. Aleksander Jurczak]. - Gliwice : Helion, cop. 2011. - 320 s. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 288-289. - ISBN 978-83-246-2873-5

Książka dostępna w Wypożyczalni (sygn. 168678).

Książka *Godzina dziennie z Facebook marketingiem* została napisana przez amerykańskich specjalistów z zakresu marketingu w mediach społecznościowych. Tytuł ten stanowi obszernie kompendium wiedzy na temat skutecznego wykorzystywania Facebooka – największego serwisu społecznościowego świata – do promowania firmy. Składa się z dziesięciu rozdziałów, dodatków (wykaz literatury, zestawienie praktycznych narzędzi społecznościowych, wypowiedzi na temat przyszłości Facebook marketingu) oraz słowniczka trudniejszych terminów, które pojawiły się w treści książki.

W pierwszych rozdziałach przybliżono genezę marketingu internetowego oraz podstawowe informacje dotyczące Facebooka i jego obsługi. W kolejnych opisano, w jaki sposób należy opracować strategię marketingową i mierzyć jej skuteczność. Dużo uwagi poświęcono także zasadom komunikacji z klientami oraz wykorzystaniu Facebook Connect, aplikacji, widgetów i ramek fanów.

Publikacja Chrisa Treadaway'a i Mari Smith powstała z myślą o osobach profesjonalnie zajmujących się social media marketingiem, jakkolwiek zawarte w niej informacje zainteresują również nauczycieli i bibliotekarzy prowadzących – lub zamierzających prowadzić – profile instytucjonalne swoich szkół i bibliotek na Facebooku.

O bibliotekach po mojemu / Jacek Wojciechowski. - Warszawa : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2012. - 203 s. ; 21 cm. - ISBN 978-83-61464-50-1

Książka dostępna w Wypożyczalni (sygn. 168705, 168706).

Książka jest zbiorem felietonów prof. Jacka Wojciechowskiego, uznanego bibliotekoznawcy, kierownika Katedry Bibliotekarstwa w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, wieloletniego dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Zebrano w niej najciekawsze teksty publicystyczne badacza z lat 2004-2011, które ukazały się na łamach czasopism bibliotekarskich – przede wszystkim w „Bibliotekarzu” i „Przeglądzie Bibliotecznym”. Są to krytyczne refleksje nad stanem współczesnego bibliotekarstwa, kondycją zawodu bibliotekarza oraz polityką kulturalną państwa. Zebrane razem nabierają nowych wartości, pozwalają na szerszy wgląd w twórczość publicystyczną Profesora, którą cechuje czasem lekki, a innym razem przekorny i dosadny język. Ze względu na tematykę, poszczególne teksty ułożono w trzech działach, koncentrujących się wokół bieżących spraw (*Aktualia archiwalne*) oraz pogłębionych przemyśleń o bibliotekarstwie polskim (*Bibliotekarstwo kłopotliwe*) i zagranicznym (*Co zaprzęta innych*). Publikacja ta zachęca do szerszego spojrzenia na pracę bibliotek. Przekonuje, że na pozytywny wizerunek zawodu i bibliotekarskiej rzeczywistości mogą wpływać sami bibliotekarze.

Opracowała **dr Anna Marcol** – nauczyciel bibliotekarz,
PBW w Katowicach.

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA
im. Józefa Lompy

ul. kard. S. Wyszyńskiego 7, 40-132 Katowice
tel. 32 258-57-84, 32 258-38-38, fax 32 258-18-15
e-mail: biblioteka@pbw.katowice.pl

Godziny otwarcia:

WYPOŻYCZALNIA

poniedziałek – piątek 9.00 – 19.00
sobota 8.00 – 14.00

CZYTELNIA

poniedziałek – piątek 8.00 – 19.00
sobota 8.00 – 14.00

PRACOWNIA KOMPUTEROWA

poniedziałek, wtorek, piątek 9.00 – 15.00
środa, czwartek 9.00 – 17.00

WYDZIAŁ ZBIORÓW SPECJALNYCH
– ZBIORY AUDIOWIZUALNE

poniedziałek, środa, piątek 8.00 – 14.30
wtorek, czwartek 10.00 – 17.00

WYDZIAŁ INFORMACJI BIBLIOGRAFICZNEJ

poniedziałek – piątek 8.00 – 15.00

WYDZIAŁ INSTRUKTAŻOWO-METODYCZNY
EDUKACJI REGIONALNEJ

poniedziałek – piątek 7.30 – 11.00

„Mobilna edukacja w XXI wieku” w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach

